

DEN STRAFFERETLIGE REGULERING AF ONLINE GROOMING

KANDIDATSPECIALE I STRAFFERET

UDARBEJDET AF: DITTE MORRATZ
STUDIENUMMER: 20173061
VEJLEDER: TANJA KAMMERSGAARD CHRISTENSEN
DATO: 19. MAJ 2022
AALBORG UNIVERSITET

Indholdsfortegnelse

ABSTRACT	1
KAPITEL 1. INTRODUKTION	2
1.1. INDLEDNING TIL PROJEKTET	2
1.2. PROBLEMFOMULERING.....	4
1.3. METODEAFSNIT.....	4
1.4. AFGRÆNSNING	6
1.5. REDEGØRELSE FOR FREMSTILLINGEN.....	7
KAPITEL 2. ONLINE GROOMING.....	8
2.1. HVAD ER EN DIGITAL SEXKRÆNKELSE.....	8
2.2. HVAD ER GROOMING.....	9
2.3. KRIMINALISERINGEN AF GROOMING	10
2.3.2. Den nuværende danske kriminalisering af grooming.....	13
KAPITEL 3. DEN STRAFFERETLIGE REGULERING	14
3.1. STRAFFELOVENS §§ 21 OG 22 OM FORSØG OG FRIVILLIG TILBAGETRÆDEN	14
3.2. STRAFFELOVENS § 232 OM BLUFÆRDIGHEDSKRÆNKELSE	16
3.2.1. Bestemmelsens gerningsindhold.....	17
3.2.2. Bestemmelsen i relation til grooming.....	19
3.3. STRAFFELOVENS § 235 OM BØRNEPORNOGRAFI	20
3.3.1. Bestemmelsens gerningsindhold.....	20
3.3.2. Bestemmelsen i relation til grooming.....	22
3.4. STRAFFELOVENS § 216.....	23
3.4.1. Bestemmelsens gerningsindhold.....	23
3.4.2. Bestemmelsen i relation til grooming.....	25
3.5. STRAFFELOVENS § 222	26
3.5.1. Bestemmelsens gerningsindhold.....	26
3.5.2. Bestemmelsen i relation til grooming.....	28
3.6. STRAFFELOVENS § 226	29
3.6.1. Bestemmelsens gerningsindhold.....	30
3.6.2. Bestemmelsen i relation til grooming.....	31
3.7. OPSAMLING.....	32
KAPITEL 4. DOMSANALYSER.....	33
4.1. U 2019.2356 V.....	33
4.1.1. Faktum.....	34
4.1.2. Analyse.....	35

4.2. TFK 2020.377 Ø	37
4.2.1. Faktum.....	37
4.2.2. Analyse.....	37
4.3. FED 2020.232.....	38
4.3.1. Faktum.....	39
4.3.2. Analyse.....	39
4.4. AM 2021.02.04 Ø.....	41
4.4.1. Faktum.....	41
4.4.2. Analyse.....	42
4.5. OPSAMLING PÅ DOMSANALYSER.....	44
KAPITEL 5. OPSAMLING OG DISKUSSION	47
5.1. PROBLEMATIKKER VED DEN NUVÆRENDE LOVGIVNING.....	48
5.1.1. Manglende forståelse af grooming.....	48
5.1.2. Manglende definition af grooming i lovgivningen	49
5.1.3. Beskyttelsesinteressen	50
5.1.4. Opsamling.....	51
5.2. ER STRAFFELOVENS § 21 TILSTRÆKKELIG?.....	51
5.2.1. Retstilstanden i praksis	52
5.3. ER DER BEHOV FOR EN SELVSTÆNDIG GROOMING-PARAGRAF?	54
5.3.1. Vedrørende den manglende definition	54
5.3.2. Vedrørende forsøgsreglerne.....	55
KAPITEL 6. KONKLUSION.....	57
LITTERATURLISTE	61
<i>Love og lovforslag .....</i>	61
<i>Betænkninger.....</i>	61
<i>Retspraksis .....</i>	61
<i>Retslitteratur .....</i>	61
<i>Retsudvalgsspørgsmål og besvarelser .....</i>	62
<i>Beslutningsforslag .....</i>	62
<i>Andre lovregler .....</i>	62
<i>Artikler.....</i>	62
<i>Hjemmesider .....</i>	63
<i>Øvrigt materiale .....</i>	63

Abstract

The purpose of this thesis is to describe the legislation of the digital sex offence known as online grooming through an analysis of the Danish Criminal Code article 216, 222, 226, 232 and 235 as well as article 21. In addition to this the thesis contains an analysis of relevant case laws and legislative proposals to give a better understanding of online grooming and the judiciary's view on online grooming.

The legislation on online grooming is interesting, because the Danish Criminal Code currently does not include a direct criminalization of online grooming, unlike other countries such as Norway and Sweden, which have both implemented a so-called grooming-article in their criminal codes. Online grooming is instead criminalized through other articles in the Danish Criminal Code and through the rules on criminal attempt in article 21.

In recent years, the media coverage of digital sex offenses of children has increased, thus increasing the public's interest in matters of digital sex offenses such as online grooming. This has also sparked a political debate of whether Denmark should implement an article on grooming in the Danish Criminal Code or if the current legislation is sufficient in protecting children from online grooming. Organizations such as Red Barnet has long called for such legislation as they believe that the justice system does not fully understand the psychological manipulation that grooming involves and that the current legislation does not take this into consideration.

Chapter 2 consist of an account of digital sex offences and online grooming as well as an account of the current legislation of online grooming. Chapter 3 consist of an analysis of the relevant provision of the Danish Criminal Code, those being article 216, 222, 226, 232 and 235 as well as article 21. Chapter 4 consist of an analysis of relevant case laws, in order to illustrate how the above-mentioned provisions are applied in practice in relation to grooming. Chapter 5 consist of a summary and discussion of the issues that the current legislation and the case laws give rise to, and whether the current Danish legislation is sufficient in the area of grooming. Chapter 6 concludes on the result of the thesis.

The thesis goes on to find, that the current Danish legislation is mostly sufficient in providing protection for children against online grooming. The thesis also finds that even though the legislation is mostly sufficient it also has some shortcomings that can be remedied by a so-called grooming-article.

Kapitel 1. Introduktion

1.1. Indledning til projektet

I de seneste år er medieomtalen af digitale sexkrænkelser steget, og det er ofte børn og unge, der er ofre i sager om digitale sexkrænkelser. Særligt har der været fokus på uberettiget deling af nøgenbilleder, men også fænomenet "online grooming", hvor børn bliver psykisk manipuleret – "groomet" – på internettet eller på sociale medier af voksne, der vinder børnenes tillid, og derved bl.a. får dem overtalt til at sende pornografiske billeder og videoer af dem selv, har fået en del opmærksomhed.

Som et eksempel på en sag om online grooming kan nævnes flere sager. Herunder en sag fra Esbjerg-området. I sagen blev en dengang 35-årig mand dømt for ca. 234 forhold af seksuelle krænkelser imod ca. 115 drenge. Den tiltalte havde kontaktet drengene via sociale medier, hvor han udgav sig for at være en mindreårig pige. Den tiltalte sendte nøgenbilleder og -videoer af en ung pige, og fik på den måde overtalt drengene til at sende nøgenbilleder af dem selv.¹ Af andre sager vedrørende online grooming kan nævnes en sag fra Retten i Glostrup, hvor en 21-årig mand via Facebook kontaktede piger, og lokkede dem til at sende nøgenbilleder og -videoer. Efterfølgende udgav han sig for at være en pige og kontaktede unge drenge, hvor han ved brug af materialet fra pigerne, lokkede drengene til at sende nøgenbilleder og -videoer.² I en anden sag udgav en 59-årig mand sig for at være en teenagedreng, og via Snapchat kontaktede han i hvert fald 51 mindreårige piger og chattede med dem, hvorved han lokkede flere af pigerne til at sende nøgenbilleder af dem selv.³

Mange sager om digitale sexkrænkelser har det til fælles, at ofre er børn under 18 år. Ifølge en undersøgelse fra Red Barnet har hvert tredje barn mellem 9 og 12 år og hver anden mellem 13 og 17 år oplevet en form for digital sexkrænkelse inden for det seneste år. I år 2021 modtog Red Barnets SletDet-rådgivning 1.974 henvendelser fra børn og unge om ubehagelige oplevelser på nettet og digitale sexkrænkelser. I år 2020 var tallet 1.319 henvendelser. I år 2019 var antallet af henvendelser 707. SletDet-rådgivningen blev oprettet i år 2016, og det år var antallet af henvendelser 326. Der har således været en markant stigning i antallet af anmeldelser gennem de seneste år. I år 2021 vedrørte 27% af de personlige rådgivninger seksualiserede digitale sexkrænkelser og 5% vedrørte grooming.⁴

Endvidere er internettet og sociale medier blevet en stor del af hverdagen hos mange børn og unge, og herigennem har krænkerne nem adgang til at skabe kontakt til barnet eller den unge, og f.eks. udgive sig for at være en jævnaldrende med henblik på at manipulere og krænke barnet eller den unge seksuelt.

---

¹ Domstol.dk – Vestre Landsret "*Dom i sag om seksuelle krænkelser via sociale medier*"

² Nyhederne.tv.dk – "*21-årig får halvandet år i fængsel for 'grooming'*"

³ Politi.dk – Københavns Vestegns Politi "*Idømt 1,5 års fængsel i sag om grooming*"

⁴ Via.ritzau.dk – Red Barnets pressemeddelelse "*Red Barnet: 50 procent flere søger hjælp efter digitale krænkelser*"

På internettet er det nemmere for krænkeren at gemme sig, og sværere for barnet eller den unge at gennemskue, at de bliver snydt og manipuleret.

Det er særligt straffelovens § 232 om blufærdighedskrænkelse, der er relevante i relation til grooming. I kraft af grooming-forholdets udvikling og alt afhængigt af gerningsmandens formål med grooming-adfærden, kan andre bestemmelser blive relevant, herunder straffelovens § 216, stk. 2 om samleje med et barn under 12 år, § 222 om samleje med et barn under 15 år, § 226 om optagelse af pornografiske billeder mv. af personer under 18 år og § 235 om udbredelse og besiddelse af børnepornografi, og i forbindelse med §§ 216, stk. 2 og 222, stk. 1, straffelovens § 225 om andet seksuelt forhold end samleje.

I Danmark er det flere gange blevet diskuteret, hvorledes grooming er kriminaliseret i straffeloven og hvordan det retsforfølges. Både Norge og Sverige har, i modsætning til Danmark, selvstændige strafferetlige regler om grooming. Danmark har tiltrådt Europarådets konvention om beskyttelse af børn mod seksuel udnyttelse og seksuelt misbrug, hvorefter man i medfør af artikel 23 er forpligtet til at kriminalisere grooming.⁵ Konventionen stiller dog ikke krav om, at landene skal have en decideret grooming-paragraf. Danmark valgte dengang ikke at indføre en selvstændig grooming-paragraf, fordi man fandt, at de nugældende bestemmelser i den danske straffelovs kapitel 24 opfylder konventionens artikel 23.⁶

Folketingets Retsudvalg bad, ved spørgsmål nr. 541 af 20. december 2019, Justitsministeren om en redegørelse for, hvorfor man ikke har en såkaldt grooming-paragraf i den danske straffelov. Justitsministeren redegjorde for den nuværende regulering af online grooming, og igangsatte samtidig en undersøgelse af, om de nuværende regler i straffeloven på området for digitale overgreb er tilstrækkelige.⁷

Spørgsmålet om behovet for en selvstændig grooming-paragraf er flere gange blev bragt op i den offentlige og i den politiske debat, f.eks. i 2017 af daværende DF-retsordfører, Peter Kofoed.⁸ I lyset heraf og af de senere års stigning i antallet af tilfælde af digitale sexkrænkelser, er det igen relevant at undersøge behovet for en grooming-paragraf.

Straffelovens bestemmelser, eller mangel heraf, giver anledning til en række juridiske problemstillinger vedrørende grooming som en digital sexkrænkelse, såkaldt online grooming. Det er disse problemstillinger der søges undersøgt, og danner grundlag for dette kandidatspeciale.

---

⁵ Europarådets konvention om beskyttelse af børn mod seksuel udnyttelse og seksuelt misbrug, *artikel 23*

⁶ LFF nr. 86 af 10-12-2008, *de almindelige bemærkninger til lovforslaget, afsnit 4*

⁷ REU spørgsmål nr. 541 af 20-12-2019

⁸ 20-spørgsmål, S 882 af 10-03-2017

1.2. Problemformulering

I dette speciale undersøges den strafferetlige regulering af begrebet "grooming", som en digital sexkrænkelse, såkaldt online grooming.

Det analyseres med udg. i straffelovens § 216, § 222, § 226, § 232 og §235, hvorledes online grooming kan omfattes af den nuværende regulering af digitale sexkrænkelser.

Med udgangspunkt i analyserne undersøges det, om der er behov for en selvstændig regulering af online grooming.

1.3. Metodeafsnit

Den retsdogmatiske metode anvendes til at fastlægge retstilstanden på et givent område ved at analysere og beskrive gældende ret.⁹ Den retsdogmatiske metode adskiller sig således fra den juridiske metode, der anvendes til at finde konkrete løsninger af forskellige problemstillinger.¹⁰

Formålet med dette speciale er at klarlægge retstilstanden på området for grooming som en digital sexkrænkelse, såkaldt online grooming, hvorfor den retsdogmatiske metode anvendes til at analysere, beskrive og systematisere gældende ret på området.

Retskilder er de kilder, hvorfra gældende ret udledes. Retskilder kan indeholde en retsregel eller grundlag for en retsregel. Der er ikke nogen fast definition af, hvad en retskilde er, men efter en traditionel nordisk opfattelse er der hovedsageligt fire retskildegrupper: loven, retspraksis, sædvanen og forholdets natur, hvoraf national ret udledes.¹¹

Til undersøgelse af gældende ret, anvendes i projektet en række forskellige kilder, herunder navnlig lovgivning, lovforarbejder, retspraksis og retslitteratur, dog med forbehold for at retslitteratur ikke er en retskilde, idet forfatteren ikke besidder legitimitet til at fastlægge gældende ret.¹²

Loven er den primære retskilde til fastlæggelse af gældende ret. Lov suppleres af lovforarbejder, der anvendes som fortolkningsbidrag og derved bidrager til forståelse af loven, og til forståelse af formålet med bestemmelserne i loven. Lovforarbejderne kan således fungere som en selvstændig retskilde, der dog udleder sin betydning af den pågældende lov, og for så vidt udgør en del af denne.¹³ Til beskrivelse

---

⁹ Munk-Hansen, Carsten: Retsvidenskabsteori, *side 204-205*

¹⁰ Munk-Hansen, Carsten: Retsvidenskabsteori, *side 193*

¹¹ Munk-Hansen, Carsten: Den Juridiske Løsning, *side 15*

¹² Munk-Hansen, Carsten: Retsvidenskabsteori, *side 372f.*

¹³ Blume, Peter: Juridisk metodelære, *side 65-66*

af retstilstanden inddrages straffelovens §§ 21, 216, 222, 226, 232 og 235, samt lovforarbejder hertil, som den primære retskilde.

I forbindelse hermed inddrages kort relevant lovgivning fra norsk og svensk strafferet, for at belyse hvordan andre lande, der er sammenlignelige med Danmark, har valgt at kriminalisere grooming. Der er tale om fremmed ret, som ingen direkte betydning har for dansk ret.¹⁴ Endvidere inddrages kort Europarådets konvention om beskyttelse af børn mod seksuel udnyttelse og seksuelt misbrug, artikel 23, til at redegøre for den danske kriminalisering af grooming. Konventionen er tiltrådt af Danmark.

Af øvrige retskilder inddrages retspraksis, som ligger under lovgivningen i retskildehierarkiet.¹⁵ Inddragelse af retspraksis har til formål at belyse ovennævnte bestemmelsers anvendelsesområde i relation til grooming. Domme afsagt af Højesteret har en højere præjudikatværdi end domme afsagt af landsretten, og landsretsdomme har en højere præjudikatværdi end domme afsagt af byretten.¹⁶

I projektet inddrages en række domme, der er valgt ud fra et kriterium om, at de indeholder et element af online grooming, med henblik på at kunne redegøre for og udlede, hvorledes online grooming behandles efter den nuværende strafferetlige regulering af digitale sexkrænkelser. Det har ikke været muligt at finde relevante domme afsagt af Højesteret, hvorfor der udelukkende inddrages domme fra landsretten med forbehold for, at de har en lavere præjudikatværdi end domme fra Højesteret. De udvalgte domme har derved samme retskildemæssige værdi. I forbindelse med analysen af dommen U 2019.2356 V behandles, med forbehold for den lavere præjudikatværdi, imidlertid et forhold, der alene har været behandlet ved byretten. Dommene er udvalgt med henblik på at afspejle den nuværende samfundssituation, hvorfor de alle er af nyere dato. Den omstændighed, at begrebet "grooming" sjældent anvendes i praksis, har givet udfordringer i forhold til at finde frem til og udvælge dommene, og det har den forbindelse været nødvendigt at fortolke dommenes indhold og heraf udlede, om der var tale om online grooming i dommene.

Endvidere inddrages Rigsadvokatmeddelelsen om digitale sexkrænkelser i projektet for at redegøre for og skabe en bedre forståelse af emneområdet. Rigsadvokatmeddelelsen er cirkulære, og er Rigsadvokatens retningslinjer til Anklagemyndigheden, og fastlægger retningslinjer for behandlingen af sager inden for et givent område. Et cirkulære er en generel tjenestebefaling fra en overordnet til en underordnet myndighed, og er ikke en del af loven. Et cirkulære forpligter den pågældende forvaltningsmyndighed, men ikke domstolene eller borgerne, og er derfor ikke en retskilde ved domstolene.¹⁷

---

¹⁴ Munk-Hansen, Carsten: Den Juridiske Løsning, *side 37*

¹⁵ Munk-Hansen, Carsten: Retsvidenskabsteori, *side 315*

¹⁶ Munk-Hansen, Carsten: Retsvidenskabsteori, *side 324*

¹⁷ Munk-Hansen, Carsten: Den Juridiske Løsning, *side 76*

Under retspraksis i retskildehierarkiet er sædvane og forholdets natur.¹⁸ Disse retskilder anvendes imidlertid ikke i nærværende projekt.

I projektet inddrages spørgsmål fra Folketingets Retsudvalg og ministersvarene hertil med forbehold for, at disse ikke er en retskilde. Disse inddrages med det formål at redegøre for retstilstanden, samt at indgå som fortolknings- og diskussionsbidrag.

Endvidere inddrages materiale fra Red Barnet, der besidder særlig ekspertise på området for seksuelle krænkelser mod børn. Materialet inddrages med forbehold for, at det ikke er en juridisk kilde, og det tjener udelukkende til redegørelse for og forståelse af begrebet "grooming".

I projektet inddrages endvidere relevante artikler, for at belyse den samfundsmæssige situation i forhold til grooming.

1.4. Afgrænsning

Hovedsigtet med dette projekt er at undersøge, hvordan online grooming omfattes af den nuværende strafferetlige regulering af digitale sexkrænkelser. Projektet omhandler digitale sexkrænkelser i form af online grooming, hvorfor grooming der ikke er foregået på internettet eller på sociale medier, ikke behandles.

Specialet undersøger den retlige regulering af online grooming. På baggrund af en redegørelse fra Rigsadvokaten afgivet i forbindelse med besvarelsen af REU spørgsmål nr. 541 af 20 december 2021 vedrørende den nuværende strafferetlige regulering af online grooming, afgrænses de relevante bestemmelser til at omfatte straffelovens §§ 216, 222, 226, 232 og 235. Endvidere inddrages også straffelovens §§ 21 og 22 idet disse bestemmelser har praktisk sammenhæng den strafferetlige regulering af grooming.

Af hensyn til præjudikatværdien behandles i domsanalyserne som udgangspunkt alene forhold, der har været behandlet ved landsretten, i dybden. De forhold i de udvalgte domme, der ikke vedrører ovennævnte bestemmelser, behandles ikke, da disse ikke er fokusområdet for besvarelsen af projektets problemformulering.

Spørgsmål om tortgodtgørelse og om strafferammen behandles ikke, da det er selve kriminaliseringen af grooming-adfærden, der er emnet for dette speciale.

I projektet inddrages relevante bestemmelser fra norsk og svensk ret der vedrører grooming, dvs. § 305 fra den norske straffelov og § 10 a i den svenske straffelovs kapitel 6. Anden norsk og svensk lovgivning

---

¹⁸ Munk-Hansen, Carsten: Retsvidenskabsteori, *side 315*

inddrages ikke. Endvidere inddrages Europarådets konvention om beskyttelse af børn mod seksuel udnyttelse og seksuelt misbrug, dog alene artikel 23, der relaterer sig til grooming.

1.5. Redegørelse for fremstillingen

I kapitel 2 redegøres der for, hvad digitale sexkrænkelser og grooming er. Endvidere redegøres for den nuværende strafferetlige regulering af grooming. I kapitel 3 redegøres der for og analysers de relevante strafferetlige bestemmelser, dvs. straffelovens §§ 21 og 22 og §§ 216, 222, 226, 232 og 235. I kapitel 4 analysers relevant retspraksis vedrørende grooming, for herved at illustrere og belyse hvorledes ovennævnte bestemmelser anvendes i praksis relation til online grooming. I kapitel 5 opsamles der på og diskuteres de problemstillinger, som den nuværende lovgivning og retspraksis giver anledning til, og hvorvidt den nuværende danske lovgivning er tilstrækkelig på området for online grooming. I kapitel 6 konkluderes der på resultatet af specialet.

I projektet anvendes "grooming" og "online grooming" om den samme situation: grooming som har fundet sted på internettet eller på sociale medier.

Kapitel 2. Online grooming

I kapitel 2 redegøres der indledningsvist for, hvad digitale sexkrænkelser er. Dernæst redegøres for, hvad grooming er, og hvordan det på nuværende tidspunkt er reguleret i straffeloven. I forlængelse heraf analyseres i kapitel 3 de straffelovsbestemmelser, hvorefter grooming er reguleret. Der således tale om straffelovens § 216 om voldtægt og om samleje med et barn under 12 år, § 222, om samleje med et barn under 15 år, § 226 om optagelse af pornografiske billeder mv. at et barn under 18 år, § 232 om blufærdighedskrænkelser og § 235 om børnepornografi.

2.1. Hvad er en digital sexkrænkelser

Ifølge Rigsadvokatmeddelelsen, afsnittet om digitale sexkrænkelser, omfatter digitale sexkrænkelser situationer, *"hvor der sker deling eller offentliggørelse – ofte via internettet, mobiltelefoner mv. – af nøgenbilleder, herunder billeder eller videoer af seksuel karakter, uden samtykke fra den afbildede person."*¹⁹

Dette er formentlig også den situation, de fleste tænker på, når de hører ordene "digitale sexkrænkelser". Sexkrænkelser omfatter dog enhver overtrædelse af straffelovens kapitel 24 om seksualforbrydelser. Digitale sexkrænkelser må således være enhver sexkrænkelser der begås digitalt, og omfatter således også andre situationer end deling eller offentliggørelse af billeder eller videoer af seksuel karakter. Det bemærkes også, at rigsadvokatmeddelelsen blot angiver, at deling mv. er omfattet af begrebet "digitale sexkrænkelser", og således ikke angiver at digitale sexkrænkelser ikke i øvrigt kan omfatte andre situationer.

Socialstyrelsens Videnscenter for Sociale Indsatser ved Vold og Seksuelle Overgreb mod børn definerer seksuelle overgreb mod børn bl.a. som seksuelle overgreb der krænker barnets integritet, tilfælde hvor en voksen udnytter et barns tillid, samt handlinger, som barnet ikke kan forstå eller misforstår, og som barnet ikke er modent nok til at give samtykke til.²⁰

Digitale sexkrænkelser mod børn omfatter derved situationer, hvor et barn eller en ung inddrages i en seksuel interaktion med en voksen, f.eks. via online chat, som barnet eller den unge ikke forstår omfanget og betydningen af, og derved ikke kan give samtykke til. Denne online interaktion kan udvikle sig til såkaldt "online grooming".

---

¹⁹ Rigsadvokatmeddelelsen, afsnittet: Digitale sexkrænkelser, *afsnit 1*

²⁰ Vidensportal.dk – *definition af seksuelle overgreb mod børn*

2.2. Hvad er grooming

Der findes ikke nogen juridisk definition af grooming, og grooming er heller ikke selvstændigt kriminaliseret i den danske straffelov. "Grooming" må derfor søges defineret på anden vis.

I forbindelse med Folketingets Retsudvalgs spørgsmål nr. 541 af 20. december 2019 til justitsministeren, har Rigspolitiet efter anmodning fra justitsministeren oplyst at *"grooming omfatter situationer, hvor en voksen forsøger at opbygge et tillidsforhold til en mindreårig, typisk via sociale medier og andre online platforme, med det formål at begå seksuelle overgreb eller at lokke den mindreårige til at sende nøgenbilleder eller billeder af seksuel karakter"*.²¹

Red Barnet definerer grooming som den proces, hvor en mental eller aldersmæssigt overlegen person opbygger en relation til et barn eller en ung, med henblik på at begå et seksuelt overgreb. Krænkeren manipulerer barnet til at overskride sine grænser, så vedkommende kan begå et seksuelt overgreb. Krænkeren behøver ikke nødvendigvis at være en voksen, krænkeren kan også være et ældre barn.²²

Red Barnet har inddelt grooming-processen i 7 faser²³,

- 1) Krænkeren udvælger et potentielt offer og skaber kontakt.
- 2) Krænkeren forsøger at vinde barnets tillid, f.eks. ved at afdække problemer eller ønsker som barnet har, og udvise interesse og forståelse herfor.
- 3) Undervejs kan krænkeren afprøve barnets evne til at holde på en hemmelighed.
- 4) Gradvist styrkes relationen til barnet. Krænkeren får barnet til at føle sig specielt og gør det samtidig klart, at krænkeren forventer at barnet er loyalt, idet barnet ellers risikerer at miste den gode relation til krænkeren.
- 5) De seksuelle emner kan f.eks. introduceres i samtalen ved at krænkeren fortæller om sine egne seksuelle interesser og erfaringer, eller spørger ind til barnets.
- 6) Krænkeren kan herefter forsøge at arrangere et møde med barnet, med henblik på at begå det seksuelle overgreb.
- 7) Efterfølgende kan krænkeren manipulere eller true barnet til ikke at fortælle til nogen, hvad der er sket, f.eks. ved at lægge skylden over på barnet eller ved at forsikre barnet om, at deres forhold er specielt, og det vil blive ødelagt hvis barnet afslører noget.

Under processen etableres en følelsesmæssig forbindelse mellem krænker og barn, og krænkeren kan fremstå som en tillidsfuld og forstående voksen, der lytter til barnet og får barnet til at føle sig set.

---

²¹ REU spørgsmål nr. 541 af 20-12-2019

²² Forskningsnetværket om Seksuelle Overgreb mod Børn: Seksuelle overgreb mod børn og unge; en antologi om forebyggelse og behandling, side 142

²³ Redbarnet.dk – grooming

Barnet manipuleres til at tro, at det er en normal relation, og forstår enten ikke, at det ikke er normalt og at det er forkert, eller opdager det først for sent. Ved online-grooming kan krænkeren også udgive sig for at være en jævnaldrende ven, og på den måde vinde barnets tillid. Red Barnets definition ligger således i højere grad end Rigspolitiets definition op til, at der skal være tale om en længerevarende relation imellem krænkeren og offeret.

Der er imidlertid ikke noget krav til, hvor længe grooming-processen skal have stået på. Processen kan have varet flere måneder eller blot få timer, inden overgrebet finder sted. Endvidere er der heller ikke nogen betingelser om, hvor lang tid der skal gå, før seksuelle emner introduceres i samtalen, og dette kan således ske gradvist over en længere periode eller umiddelbart efter, der er oprettet kontakt.²⁴

I dette projekt defineres grooming ud fra det ovenstående som den proces, hvor en krænker forsøger at opbygge en relation eller et tillidsforhold til et mindreårigt barn, med henblik på at udnytte tillidsforholdet til at begå et seksuelt overgreb mod barnet, eller til at lokke barnet til at sende billeder af seksuel karakter. Grooming kan ske både fysisk og via online platforme.

Grooming er således den psykisk manipulerende adfærd, der ligger forud for selve overgrebet, og danner grundlag for overgrebet. Grooming-adfærdene kan også i sig selv være krænkende.

2.3. Kriminaliseringen af grooming

Som nævnt ovenfor, så er grooming ikke selvstændigt kriminaliseret i den danske straffelov. I Norge og Sverige har man derimod valgt at have en selvstændig grooming-paragraf i straffeloven.

I Norge er grooming defineret og kriminaliseret i den norske straffelovs § 306:

”Med bot eller fengsel inntil 1 år straffes den som har avtalt et møte med et barn under 16 år, og som med forsett om å begå en handling med barnet som nevnt i §§ 299-304, § 305 bokstav b eller § 311 første ledd bokstav a, har kommet frem til møtestedet eller et sted hvor møtestedet kan iakttas.”

I Sverige er grooming defineret og kriminaliseret i straffelovens kapitel 6, § 10 a:

”Den som, i syfte att mot ett barn under femton år begå en gärning för vilken straff föreskrivs i 4, 5, 6, 8 eller 10 §, föreslår en träff eller stämmer träff med barnet, döms för kontakt för att träffa ett barn i sexuellt syfte till böter eller fängelse i högst två år.”

I både Norge og Sverige er det således direkte kriminaliseret at aftale at mødes med et barn under den seksuelle lavalder med henblik på at begå et seksuelt overgreb. I Norge er det en betingelse, at

---

²⁴ Forskningsnetværket om Seksuelle Overgreb mod Børn: Seksuelle overgreb mod børn og unge; en antologi om forebyggelse og behandling, side 140

gerningsmanden er mødt op på eller i nærheden af det aftalte mødested. I Sverige er bestemmelsen fuldbyrdet, allerede idet krænkeren foreslår barnet at mødes.

I Danmark har regeringen, på trods af, at det flere gange er blevet foreslået af forskellige politiske partier, endnu ikke fundet det nødvendigt at indføre en såkaldt grooming-paragraf.

Folketingets Retsudvalg fremsatte bl.a. den 9. juni 2006 spørgsmål nr. 421 til justitsministeren om regeringens overvejelser omkring en grooming-paragraf.

Til besvarelse heraf indhentede justitsministeren en udtalelse fra Rigspolitiet hvoraf det fremgår, at Rigspolitiet er af den opfattelse at online grooming *"(...) ikke adskiller sig væsentligt fra andre former for forberedende handlinger med henblik på seksuelle overgreb på børn, og at de strafferetlige regler om seksuelle overgreb på børn og om strafbart forsøg, som i andre sammenhænge anses for passende, også må anses for tilstrækkelige i forhold til seksuelle overgreb efter forberedende handlinger under anvendelse af internettet eller mobiltelefoni."*²⁵

I besvarelsen henholder justitsministeren sig til ovenstående, og finder, at de nuværende strafferetlige regler er tilstrækkelige, og at der ikke anledning til at foreslå ny lovgivning på området for grooming.²⁶

Dette synspunkt kommer bl.a. også til udtryk i en redegørelse fra 2010 fra Rigspolitiet, udarbejdet i forbindelse med beslutningsforslag nr. 111, Forslag til folketingsbeslutning om beskyttelse af børn og unge mod seksuelle overgreb, fremsat den 13. marts 2007. Heri opfordredes regeringen til at fremsætte et lovforslag indeholdende bl.a. et forbud mod sexchat med børn og forsøg på at lave sexaftaler over internettet med mindreårige, dvs. et forbud imod grooming.²⁷

Af redegørelsen fremgår det at *"(...) straffelovens § 21 også finder anvendelse i sager vedrørende grooming, såfremt der kan føres bevis for, at gerningsmanden ved sin kontakt med den mindreårige har haft forsæt til at begå et overgreb mod den pågældende."* Der kan f.eks. statueres forsøg på overtrædelse af straffelovens § 222, hvis gerningsmanden begiver sig afsted mod det aftalte mødested med hensigt til at begå et seksuelt overgreb mod at barn under 15 år.²⁸

Det fremgår endvidere at *"Tilsvarende vil en chat- eller e-mailkorrespondance, der f.eks. har til formål at lokke forurettede til et sted, hvor forbrydelsen skal begås, efter omstændighederne kunne rubriceres som forsøg på overtrædelse af straffelovens § 222."* Det er således ikke et krav for et strafbart forsøg, at gerningsmanden er mødt op på eller i nærheden af mødestedet, og på baggrund af ovenstående er det

---

²⁵ REU spørgsmål nr. 421 af 09-06-2006, svar: afsnit 2, side 2

²⁶ REU spørgsmål nr. 421 af 09-06-2006, svar: afsnit 2, side 5

²⁷ BSF nr. 111 af 13-03-2007

²⁸ REU alm. del 2009-10, bilag 667, 23-08-2010, Rigspolitiets redegørelse vedrørende grooming, side 42

Rigspolitiets opfattelse, at forsøgsreglerne giver tilstrækkeligt mulighed for at straffe for forsøg på overtrædelse af f.eks. straffelovens § 222.²⁹

Slutteligt anføres i redegørelse, at *"Gennemførelse af en selvstændig kriminalisering af grooming vil antageligvis i endnu højere grad være egnet til at markere det strafferetlige værn af børn i relation til en bestemt type seksuelle overgreb."*, men at det ikke er nødvendigt at indføre en selvstændig kriminalisering af grooming.³⁰

I justitsministerens redegørelse til retsudvalget, tilsluttes denne vurdering.³¹

I beretningen afgivet af Folketingets Retsudvalg den 20. september 2007 til beslutningsforslag nr. 111 påpeges det desuden, at de svenske forsøgsregler ikke giver samme mulighed som de danske gør, for at straffe forsøgshandlinger, hvorfor de danske forsøgsregler menes at være tilstrækkelige.³²

Dette synspunkt fastholdtes desuden også i forbindelse med Danmarks tiltrædelse af Europarådets konvention om beskyttelse af børn mod seksuel udnyttelse og seksuelt misbrug mv. Af konventionens kapitel 6, artikel 23 om forlokkelse af børn til seksuelle formål fremgår det, at staterne skal træffe de nødvendige lovgivningsmæssige foranstaltninger for at forhindre, at en voksen via informations- og kommunikationsteknologi forsøger, at mødes med et barn, der ikke har nået den seksuelle lavalder, med henblik på at begå et seksuelt overgreb. Det vil sige, at konventionen stiller krav om, at staterne kriminaliserer online grooming.

Af bemærkningerne til lovforslaget der gennemfører konventionen, fremgår det, at den gældende danske lovgivning, efter regeringens opfattelse, i vidt omfang opfylder konventionens krav, særligt de krav, der følger af konventionens kapitel 6. I forbindelse med implementeringen blev der i forhold til kapitel 6 alene fremsat tre ændringer, hvoraf ingen af disse vedrører online grooming.³³

Man fandt således, at området for online grooming var tilstrækkeligt kriminaliseret, og de nuværende regler opfylder konventionens krav.

---

²⁹ REU alm. del 2009-10, bilag 667, 23-08-2010, *Rigspolitiets redegørelse vedrørende grooming, side 42*

³⁰ REU alm. del 2009-10, bilag 667, 23-08-2010, *Rigspolitiets redegørelse vedrørende grooming, side 43*

³¹ REU alm. del 2009-10, bilag 667, 23-08-2010, *Brev fra justitsministeren med orientering om Rigspolitiets redegørelse vedrørende grooming, side 4*

³² BRB nr. 111 af 20-09-2007, *besvarelse af spørgsmål nr. 16*

³³ LFF nr. 86 af 10-12-2008, *de almindelige bemærkninger til lovforslaget, afsnit 4*

2.3.2. Den nuværende danske kriminalisering af grooming

På baggrund af ovenstående har det været regeringens opfattelse, at online grooming er fuldt ud kriminaliseret ved de nuværende strafferetlige regler. Spørgsmålet om, om Danmark bør indføre en såkaldt grooming-paragraf, bringes dog fortsat op af Folketingets Retsudvalg.

Ved Folketingets Retsudvalgs spørgsmål nr. 541, 20. december 2019, blev justitsministeren bedt om at undersøge fordele og ulemper ved grooming-reglerne i Norge og Sverige, med henblik på lignende lovgivning i Danmark. Til brug herfor indhentedes en udtalelse fra Rigsadvokaten, om hvorledes grooming er reguleret i straffeloven på nuværende tidspunkt.³⁴

Ved Folketingets Retsudvalgs spørgsmål nr. 783, 15. marts 2021, blev justitsministeren bedt om at redegøre for, om regeringen har til hensigt at indføre en såkaldt grooming-paragraf der ”vil kriminalisere voksne mænds upassende og manipulerende adfærd overfor børn med henblik på at vinde børnenes tillid for efterfølgende at begå seksuelle overgreb”.³⁵

I besvarelsene af spørgsmålene redegøres der for den strafferetlige regulering på samme måde. Det anføres i besvarelsene, at rene grooming-forhold som udgangspunkt straffes som blufærdighedskrænkelser efter straffelovens § 232. Får gerningsmanden barnet til at sende pornografiske billeder eller videoer til sig, vil der kunne være tale om overtrædelse af § 235, stk. 2, om besiddelse af børnepornografi, og evt. overtrædelse af § 235, stk. 1, hvis gerningsmanden efterfølgende deler materialet. Får gerningsmanden barnet til at mødes med sig, vil der efter omstændighederne kunne være tale om overtrædelse af straffelovens § 216, stk. 2, evt. jf. § 225 eller § 222, stk. 1, evt. jf. § 225. Har gerningsmanden taget billeder af eller optaget videoer af barnet med henblik på at sælge eller udbrede dette, vil der efter omstændighederne kunne straffes for overtrædelse af straffelovens § 226. Endvidere vil der efter straffelovens § 21, kunne straffes for forsøg på ovenstående, i de tilfælde, hvor forbrydelsen ikke fuldbyrdes.^{36 37}

Det fremgår desuden af justitsministerens svar, at der er igangsat en undersøgelse af, om de nuværende regler i straffeloven på området for digitale overgreb er tilstrækkelige, og om der er behov for at indføre en såkaldt grooming-paragraf.^{38 39}

Det er dog på nuværende tidspunkt regeringens opfattelse, at de danske forsøgsregler i straffeloven og bestemmelser om seksuelle overgreb mod børn, er tilstrækkelige i relation til grooming.

---

³⁴ REU spørgsmål nr. 541, 20-12-2019

³⁵ REU spørgsmål nr. 783, 15-03-2021

³⁶ Besvarelsen af REU spørgsmål nr. 541, 20-12-2019, side 5-6

³⁷ Besvarelsen af REU spørgsmål nr. 783, 15-03-2021, side 2-3

³⁸ Besvarelsen af REU spørgsmål nr. 541, 20-12-2019, side 6

³⁹ Besvarelsen af REU spørgsmål nr. 783, 15-03-2021, side 3

Kapitel 3. Den strafferetlige regulering

Dette projekts definition af grooming er, som tidligere nævnt, den proces, hvor en krænker, forsøger at opbygge en relation og et tillidsforhold til et barn eller en ung, med henblik på at udnytte tillidsforholdet til at begå et seksuelt overgreb, eller til at lokke barnet til at sende billeder af seksuel karakter.

I det følgende analyseres og redegøres for en række relevante bestemmelser i straffeloven om seksuelle overgreb, i relation til grooming. Med udgangspunkt i besvarelserne af Folketingets Retsudvalgs spørgsmål nr. 541, 20. december 2019 og spørgsmål nr. 783, 15. marts 2021, er de relevante bestemmelser således straffelovens § 232, § 235, stk. 1 og 2, § 216, stk. 2, § 222 og § 226.

Idet grooming også kan straffes som forsøg på overtrædelse af de ovennævnte bestemmelser, er det relevant også at inddrage straffelovens § 21 om forsøg og § 22 om frivillig tilbagetræden.

I kapitel 4 analyseres retspraksis med henblik på at redegøre for retstilstanden på området, og for bestemmelseernes anvendelse i praksis.

3.1. Straffelovens §§ 21 og 22 om forsøg og frivillig tilbagetræden

En forbrydelse er fuldbyrdet, når bestemmelsens gerningsindhold er realiseret, det vil sige når alle de i bestemmelsen beskrevne omstændigheder er til stede.⁴⁰ Hvis ikke alle omstændigheder er til stede, kan der i medfør af straffelovens § 21 eventuelt straffes for forsøg. § 21 har følgende ordlyd:

”Handlinger, som sigter til at fremme eller bevirke udførelsen af en forbrydelse, straffes, når denne ikke fuldbyrdes, som forsøg.”

Forsøgsreglerne i dansk ret er vidtgående, og giver mulighed for at straffe for forsøg i vidt omfang. Objektivt kræves alene, at der skal være begået en handling imod at realisere forbrydelsen. Dermed er det ikke strafbart som forsøg at have tanker og overvejelser om at begå en forbrydelse. Endvidere er det ikke strafbart som forsøg at true med at begå en forbrydelse, med undtagelse af de tilfælde, hvor selve truslen indgår som et led i gerningsbeskrivelsen. Det er derimod strafbart som forsøg, hvis gerningsmanden indfinder sig på eller begiver sig afsted imod gerningsstedet, og gerningsmanden har besluttet sig for at ville fuldbyrde forbrydelsen.⁴¹

---

⁴⁰ Elholm, Thomas m.fl.: Kommenteret straffelov, almindelig del, side 247

⁴¹ Elholm, Thomas m.fl.: Kommenteret straffelov, almindelig del, side 249-251

Den strafbare forsøgshandling kan være en hel almindelig dagligdagshandling, der i sig selv ikke er strafværdig, men bliver strafværdig på grund af forsættet bag. Forsøgshandlingen behøver end ikke være faktisk at være egnet til at realisere forbrydelsen, før den kan straffes.⁴²

Forsøgshandlinger kan opdeles i forberedende handlinger og iværksættende handlinger. I medfør af de vidtgående forsøgsregler i dansk ret, er forsøg som udgangspunkt strafbart fra de første forberedende handlinger, såfremt de er båret af forsæt til forbrydelsen. Iværksættelseshandlingen er den sidste handling, der er nødvendig for fuldbyrdelsen, og der er herefter tale om et fuldendt forsøg.⁴³

Om en forbrydelse fuldbyrdes afhænger navnlig af, om den tilstræbte følge indtræder efter iværksættelseshandlingen. Indtræder følgen ikke, kan der alene straffes for forsøg på den pågældende forbrydelse. Før der kan straffes for forsøg, kræves det subjektivt, at gerningsmanden på forsøgstidspunktet havde forsæt til den fuldbyrdede forbrydelse. Kravet til hvilken grad af forsæt der kan begrunde ansvar, afhænger af på hvilket stadie forsøget befandt sig i, før det blev afbrudt eller mislykkedes. Har forsøget nået iværksættelsesstadiet, kan enhver grad af forsæt begrunde strafansvar. Har forsøget imidlertid kun nået forberedelsesstadiet, hvorved der er tale om et ikke-fuldendt forsøg, kræves en mere kvalificeret grad af forsæt. I almindelighed stilles der krav om hensigt, altså at gerningsmanden har færdiggjort sine overvejelser omkring forbrydelsen, og har besluttet sig for gå videre med de handlinger, der skal medføre fuldbyrdelse af forbrydelsen.⁴⁴

Gerningsmanden kan således straffes for forsøg på en forbrydelse der befinder sig i forberedelsesstadiet – et ikke-fuldendt forsøg – såfremt det kan bevises, at gerningsmanden, da han foretog forsøgshandlingerne, havde forsæt til den fuldbyrdede forbrydelse, og at han havde besluttet sig for at føre den ud i livet.

Det følger af straffelovens § 22, at forsøg ikke straffes, hvis gerningsmanden træder frivilligt tilbage. Der er tale om frivillig tilbagetræden, når gerningsmanden har fortrudt hvad han er begyndt på, og enten afstår fra iværksættelsen eller foretager handlinger der forhindrer fuldbyrdelsen. Det følger endvidere af § 22, at det ikke må være tilfældige hindringer for gerningsmandens udførelse, der får gerningsmanden til at afstå fra at iværksætte eller fuldbyrde forbrydelsen. Der er ikke tale om frivillig tilbagetræden, når gerningsmanden på grund af udefrakommende omstændigheder føler sig tvunget til at opgive. Når forbrydelsen er fuldbyrdet, kan gerningsmanden ikke længere træde tilbage.⁴⁵

---

⁴² Elholm, Thomas m.fl.: Kommenteret straffelov, almindelig del, side 252

⁴³ Waaben, Knud: Strafferettens almindelige del, ansvarslæren, side 218-220

⁴⁴ Elholm, Thomas m.fl.: Kommenteret straffelov, almindelig del, side 257

⁴⁵ Waaben, Knud: Strafferettens almindelige del, ansvarslæren, side 231-235

Dette illustreres desuden i U 2019.2356 V, forhold 1, som analyseres i kapitel 4, hvor der ikke var tale om frivillig tilbagetræden fra forsøg, idet det ikke beroede på gerningsmandens forhold, at forbrydelsen ikke blev fuldbyrdet.

3.2. Straffelovens § 232 om blufærdighedskrænkelse

Som anført ovenfor i afsnit 2.3.2, straffes rene grooming-tilfælde som blufærdighedskrænkelse efter straffelovens § 232. § 232, stk. 1 har følgende ordlyd:

”Den, som ved uanstændigt forhold krænker blufærdigheden, straffes med bøde eller fængsel indtil 2 år eller, hvis forholdet er begået over for et barn under 15 år, med bøde eller fængsel indtil 4 år.

Beskyttelsesinteressen for straffelovens § 232 er andre menneskers følelse af blufærdighed. Normalt kan borgeren ikke forvente at være beskyttet imod andres umoralske handlinger, men visse forhold af seksuel karakter hører privatlivet til, og udsættes man for disse uden at have givet samtykke hertil, kan det være særdeles grænseoverskridende og virke stærkt forulempende.⁴⁶ Særligt når det kommer til børn under den seksuelle lavalder, har man ønsket at skærme dem imod seksuelt grænseoverskridende adfærd. Ved ændring af straffeloven i medfør af L 2013-06-12 nr. 633 lod man strafferammen for blufærdighedskrænkelse af børn under 15 år forblive op til 4 års fængsel, således at den afspejler strafferammen for de mere alvorlige bestemmelser om seksuelt forhold til børn under 15 år.⁴⁷

Straffelovens § 232 fungerer som en generalklausul, og finder anvendelse på udvist seksuel adfærd eller seksuelle handlinger af en vis grovere karakter, der findes at burde straffes, men som ikke er omfattet af de øvrige bestemmelser i straffelovens kapitel 24 om seksualforbrydelser.⁴⁸ Det vil i almindelighed skulle indgå som en skærpende omstændighed, at blufærdighedskrænkelsen er begået ved gerningsmandens udnyttelse af sin fysiske eller psykiske overlegenhed.⁴⁹

Strafansvar efter bestemmelsen forudsætter, at den udviste handling eller adfærd er uanstændig, og at den er egnet til at krænke blufærdigheden, samt at den udvist over for en eller flere personer, uden at der er givet gyldigt diskulperende samtykke fra dem.⁵⁰

Straffelovens § 232 er en bred bestemmelse, og kan både omfatte forhold, hvor gerningsmanden og offeret er i fysisk kontakt med hinanden, og forhold hvor de ikke er. Forhold, hvor gerningsmanden og offeret er i fysisk kontakt med hinanden, kan være alt fra handlinger eller adfærd på grænsen til andet

---

⁴⁶ Waaben, Knud: Strafferettens specielle del, side 82

⁴⁷ KBET 2012 nr. 1534, side 596

⁴⁸ KBET 2012 nr. 1534, side 594

⁴⁹ KBET 2012 nr. 1534, side 823

⁵⁰ KBET 2012 nr. 1534, side 578-579

seksuelt forhold end sameleje, til kortvarige berøringer. Forhold hvor der ikke er fysisk kontakt, kan f.eks. være situationer, hvor gerningsmanden blotter sig for offeret, uopfordret sender beskeder eller sms'er af seksuel karakter eller nøgenbilleder, eller får offeret til at foretage en seksuel handling med sig selv.⁵¹ Det er disse situationer, som ofte er tilfældet ved online grooming, hvor gerningsmand og offer har kontakt på nettet eller på et sociale medie.

Det følger af bestemmelsens stk. 2, at der ved fastsættelse af straffen skal lægges vægt på den særlige krænkelse, der er forbundet med lovovertrædelsen.

Stk. 2 blev indsat i straffeloven ved L 2018-04-10 nr. 257. Formålet med tilføjelsen var at skærpe bødestrafen for blotteri. For at sikre sammenhæng på området, skærpedes imidlertid også bødestrafen for andre former for blufærdighedskrænkelser. Med forslaget var der ikke tilsigtet en ændring i bestemmelsens anvendelsesområde, eller af udmålingen af frihedsstraf, eller i de forhold der ellers anses for skærpene eller formildende. Straffastsættelsen beror dog fortsat på domsolens konkrete vurdering af samtlige omstændigheder i hver enkel sag.⁵²

3.2.1. Bestemmelsens gerningsindhold

Uanstændigt forhold

Det følger af bestemmelsens ordlyd, at blufærdigheden skal krænkes ved "uanstændigt forhold". Dermed omfattes alene handlinger af seksuel karakter eller med reference til seksuelle forhold, som er af en vis grovhed. Handlingen eller adfærden skal således være af en vis grovere seksuel karakter.⁵³

En handling eller en adfærd, der ikke er af seksuel karakter, men som dog er egnet til at krænke blufærdigheden, er dermed ikke omfattet af bestemmelsen, idet der i sådanne tilfælde ikke er udvist et "uanstændigt forhold".

Egnet til at krænke blufærdigheden

Handlingen eller adfærden skal være egnet til at krænke blufærdigheden, før forholdet kan omfattes af straffelovens § 232. Det er imidlertid ikke en betingelse, at der faktisk sker en krænkelse af blufærdigheden hos nogen. Bestemmelsen finder således også anvendelse på forhold, hvor ingen faktisk har fået krænket deres blufærdighed. Det kan f.eks. være tilfælde, hvor det uanstændige forhold er udvist over

---

⁵¹ KBET 2012 nr. 1534, side 578-579

⁵² LFF 2017-12-06 nr. 115, afsnit 2.1.2.

⁵³ Elholm, Thomas m.fl.: Kommenteret straffelov, speciel del, side 450

for et lille barn, der endnu ikke forstår situationen, eller i tilfælde hvor offeret ikke er klar over det uanstændige forhold, f.eks. ved beluring.⁵⁴

Kravet om, at handlingen skal være egnet til at krænke blufærdigheden, angiver alene, at forholdet skal have været begået over for en eller flere personer, og at gyldigt samtykke udelukker ansvar.⁵⁵

Ved vurderingen af om et forhold er egnet til at krænke nogens blufærdighed, lægges der vægt på forholdets generelle evne til at støde mennesker i almindelighed, og der tages ikke hensyn til mere end almindeligt blufærdige mennesker. I kraft heraf stilles der således ikke krav om, at den konkrete virkning af handlingen eller adfærden kan bevises.⁵⁶

Fuldbyrdelse

Lovovertrædelsen er fuldbyrdet, når alle dele af bestemmelsens gerningsindhold er realiseret. Straffelovens § 232 er således fuldbyrdet, når gerningsmanden forsætligt har udvist et forhold af grovere seksuel karakter, overfor én eller flere personer, der ikke har givet samtykke hertil, og forholdet har været egnet til at krænke blufærdigheden i almindelighed.

Forsæt

Ansvar efter straffelovens § 232 kræver, at gerningsmanden har haft forsæt til hele gerningsindholdet. Gerningsmanden skal således have forstået handlingens seksuelle karakter, og til at der ikke forelå samtykke til handlingen.⁵⁷ Det er dog ikke en betingelse, at gerningsmanden selv har opfattet sin adfærd som blufærdighedskrænkende.⁵⁸

Det udelukker strafansvar, hvis den eller de, over for hvem den seksuelle handling eller adfærd foretages eller udvises, giver samtykke hertil. Der er ikke i loven fastsat nogen aldersgrænse for, hvor gammel man skal være for at kunne give diskulperende samtykke. Det antages dog generelt, at unge over 15 år kan give diskulperende samtykke til forhold omfattet af § 232. Det afhænger af en konkret vurdering, om børn under 15 kan give diskulperende samtykke.⁵⁹

---

⁵⁴ Elholm, Thomas m.fl.: Kommenteret straffelov, speciel del, side 451

⁵⁵ Elholm, Thomas m.fl.: Kommenteret straffelov, speciel del, side 451

⁵⁶ Waaben, Knud: Strafferettens specielle del, side 84

⁵⁷ Waaben, Knud: strafferettens specielle del, side 86

⁵⁸ KBET 2012 nr. 1534, side 578

⁵⁹ KBET 2012 nr. 1534, side 578

3.2.2. Bestemmelsen i relation til grooming

Straffelovens § 232 er således en bred bestemmelse der beskytter andre menneskers følelse af blufærdighed. Bestemmelsen anvendes, som nævnt, som en form for generalklausul, og den er den mest anvendte straffebestemmelse om seksuelle krænkelser.⁶⁰

Ordlyden af bestemmelsen har været ændret nogle gange, senest ved L 2013-06-12 nr. 633, hvor der alene skete en sproglig modernisering af bestemmelsen, uden tilsigtet ændring i bestemmelsens gerningsindhold.⁶¹

Ved Straffelovrådets betænkning af 2012 nr. 1534 blev det overvejet, om der var behov for at gøre bestemmelsen mere detaljeret, men man fandt dog, at bestemmelsens afgrænsning i praksis ikke gav anledning til problemer, og at bestemmelsen rammer de seksuelle krænkelser, som bør kunne straffes efter straffeloven. Endvidere fandtes det, at bestemmelsen også har kunne rumme nye former for blufærdighedskrænkelser, herunder digitale krænkelser.⁶²

Afgørende for om barnets blufærdighed er krænket er, om det uanstændige forhold var egnet til at krænke nogens blufærdighed i almindelighed, at gerningsmanden havde forsæt til forholdets seksuelle karakter, og at der ikke forelå diskulperende samtykke.

I relation til grooming kan blufærdighedskrænkelser komme til udtryk bl.a. ved, at gerningsmanden uopfordret sender seksuelle beskeder, links til pornografiske hjemmesider, nøgenbilleder eller billeder af sine eller andres kønsdele til offeret, og ved at gerningsmanden får offeret til at udføre seksuelle handlinger med sig selv, f.eks. at klæde sig af eller foretage seksuelle handlinger på webkamera. Dette ses illustreret i de udvalgte domme, som analyses nærmere i kapitel 4.

Af de udvalgte domme kan her fremhæves U 2019.2356 V hvor den tiltalte i forhold 1, 2 og 3 chattede om seksuelle emner med de forurettede, der var hhv. 14 år, 11 år og 14 år, og i forhold 1 og 2 formåede at overtale de forurettede til at klæde sig af foran webkamera, hvilket var egnet til at krænke deres blufærdighed. I FED 2020.232 formåede den tiltalte via videochat at overtale de forurettede til at tage deres tøj af, hvorefter han instruerede de forurettede i at vise sig deres bagdel, bryster og kønsdele og foretage andre seksuelle handlinger, imens den tiltalte kiggede på og selv sagde ting af seksuel karakter, stønnede og onanerede, hvilket var egnet til at krænke deres blufærdighed.

---

⁶⁰ KBET 2012 nr. 1534, side 594

⁶¹ KBET 2012 nr. 1534, side 594-596

⁶² KBET 2012 nr. 1534, side 595

3.3. Straffelovens § 235 om børnepornografi

Straffelovens § 235, stk. 1 og 2 har følgende ordlyd:

”Den, som udbreder pornografiske fotografier eller film, andre pornografiske visuelle gengivelser eller lignende af personer under 18 år, straffes med bøde eller fængsel indtil 2 år eller under særligt skærpende omstændigheder med fængsel indtil 6 år. (...)”

Stk. 2. Den, som besidder eller mod vederlag eller gennem internettet eller et lignende system til spredning af information gør sig bekendt med pornografiske fotografier eller film, andre pornografiske visuelle gengivelser eller lignende af personer under 18 år, straffes med bøde eller fængsel indtil 1 år.”

Straffelovens § 235 beskytter, i forlængelse af straffelovens § 226, børn under 18 år mod at blive misbrugt til børnepornografi. Efter § 226 er det ulovligt at bruge børn under 18 som pornomodeller, og § 235 kriminaliserer de efterfølgende handlinger, besiddelse og udbredelse af materialet, for på den måde også at mindske efterspørgslen af sådant materiale.⁶³

Der er tale om et totalforbud, hvor besiddelse og udbredelse af børnepornografi, samt det at gøre sig bekendt med børnepornografi, er ulovligt.

3.3.1. Bestemmelsens gerningsindhold

Under 18 år

Ved overtrædelse af straffelovens § 235 er der ikke nødvendigvis kontakt mellem offer og gerningsmand, og dette kan blive en udfordring i forhold til at fastslå offerets alder. Det er alene et krav for opfyldelse af gerningsindholdet, at den afbildede person fremtræder yngre end 18 år. Er dette tilfældet, må den tiltalte bevise, at personen faktisk var fyldt 18 år.⁶⁴ Bestemmelsen omfatter dermed materiale, hvor den pågældende person er eller fremstår som værende under 18 år, medmindre den tiltalte beviser at personen faktisk er 18 år eller ældre.⁶⁵

Pornografisk materiale

Det følger af bestemmelsens ordlyd, at pornografisk materiale er ”*pornografiske fotografier eller film, andre pornografiske visuelle gengivelser eller lignende*”. Fiktiv børneporno f.eks. computergenererede

---

⁶³ Elholm, Thomas m.fl.: Kommenteret straffelov, speciel del, side 463

⁶⁴ KBET 2012 nr. 1534, side 606

⁶⁵ KBET 2012 nr. 1534, side 641

billeder, der ligner fotografier og lignende, er således omfattet af bestemmelsen, men tegninger og lydoptagelser falder uden for bestemmelsens anvendelsesområde.⁶⁶

Ved "pornografisk" forstås billedoptagelser, hvor en person under 18 år har samleje eller anden kønslig omgængelse end samleje, eller anvendes som model for fotografering af kønsdele eller seksuelt prægede berøringer.⁶⁷ Er billederne eller videoerne mv. ikke pornografiske, er de således ikke omfattet af straffelovens § 235.

Stk. 1. udbredelse

Ved udbredelse forstås i hvert fald videregivelse af det pornografiske materiale. Det er uden betydning, om der ydes vederlag eller ej, eller til hvor stor en kreds, det udbredes. Ved udbredelse forstås også upload af materiale i et fildelingsnetværk, også selvom materialet ikke downloades af andre, og andre ikke faktisk gør sig bekendt med det.⁶⁸

Stk. 2. besidde eller gøre sig bekendt med

Det er ikke alene strafbart at besidde materiale omfattet af stk. 1, det er også strafbart at gøre sig bekendt med materialet. "Besiddelse" omfatter besiddelse af fysiske billeder, men også besiddelse ved digital lagring af billeder mv. på medier, f.eks. en harddisk, der er i gerningsmandens besiddelse. Det anses ikke som besiddelse, hvis materialet ikke lagres. Det er endvidere strafbart mod vederlag eller gennem internettet at gøre sig bekendt med materiale omfattet af § 235, stk. 1. Dette sker i dag typisk gennem internettet, f.eks. via streaming og film og videoer. Idet det generelt er strafbart at gøre sig bekendt med materiale omfattet af stk. 1, har spørgsmålet om vederlag i dag således en ringe praktisk betydning.⁶⁹

Fuldbyrdelse

Lovovertrædelsen er fuldbyrdet, når alle dele af bestemmelsens gerningsindhold er realiseret. For både stk. 1 og 2 gælder således, at materiale skal være pornografisk, og det skal være af en person under 18 år. Det sidstnævnte krav er som nævnt allerede opfyldt, når personen fremstår som værende under 18 år. For så vidt angår stk. 1, skal der være tale om videregivelse eller anden form for udbredelse. For så vidt angår stk. 2 skal der være tale om besiddelse, dvs. fysisk besiddelse eller digital

---

⁶⁶ Elholm, Thomas m.fl.: Kommenteret straffelov, speciel del, side 464

⁶⁷ KBET 2012 nr. 1534, side 605

⁶⁸ KBET 2012 nr. 1534, side 606

⁶⁹ KBET 2012 nr. 1534, side 606-607

lagring på f.eks. en harddisk, eller det at gøre sig bekendt med materialet mod vederlag eller gennem internettet., dvs. beskuelse af materiale uden på nogen måde at gemme det.

For så vidt angår stk. 2, gælder der en undtagelsesbestemmelse i stk. 3, hvorefter besiddelse af pornografisk materiale ikke er strafbart, hvis den afbildede person er fyldt 15 år og har givet samtykke til besiddelsen.

Forsæt

Ansvar for overtrædelse af straffelovens § 235 er betinget af, at gerningsmanden havde forsæt til hele gerningsindholdet. For både stk. 1 og 2 kræves forsæt til de omstændigheder, der bevirker, at det pornografiske materiale bedømmes som værende pornografisk, samt forsæt til ofrerets alder.⁷⁰

For så vidt angår stk. 1, skal der endvidere være forsæt til at udbrede materialet, og for så vidt angår stk. 2, skal der endvidere være forsæt til besidde og/eller til at gøre sig bekendt med materialet mod vederlag eller gennem internettet.

3.3.2. Bestemmelsen i relation til grooming

Som anført ovenfor i afsnit 2.3.2, så kan grooming-forholdet udvikle sig til også at omfatte § 235, stk. 2, evt. jf. § 21, i de tilfælde hvor gerningsmanden opbygger et tillidsforhold til barnet med henblik på at få barnet til at sende pornografiske billeder eller videoer af sig selv. Deler gerningsmanden efterfølgende materialet, vil dette kunne være omfattet af straffelovens § 235, stk. 1, om udbredelse af børnepornografisk materiale.

I nogle tilfælde får gerningsmanden overtalt barnet eller den unge, til at udføre seksuelle handler foran et webkamera, uden at der sker lagring af billederne. Det fremgår af KBET 2012, nr. 1534, at det er tvivlsomt om sådanne tilfælde med direkte transmission gennem internettet, hvor der ikke sker lagring af materialet, er omfattet af § 235.⁷¹

I dommen U 2019.2356 V, forhold 2, får den tiltalte, den forurettede til at afklæde sig på webkamera og vise sin penis. Bl.a. for dette forhold, findes den tiltalte skyldig for overtrædelse af straffelovens § 232, 2. led. Disse tilfælde er således ikke omfattet af straffelovens § 235. Det er derimod tilfælde, hvor gerningsmanden får den forurettede til at klæde sig af på webkamera, og optager det og gemmer disse optagelser. Dette ses f.eks. i Tfk 2020.337 Ø, hvor den tiltalte blev dømt for overtrædelse af

---

⁷⁰ Elholm, Thomas m.fl.: Kommenteret straffelov, speciel del, side 469

⁷¹ KBET 2012 nr. 1534, side 607

straffelovens § 235, stk. 2, ved at have formået at overtale de forurettede til at klæde sig af og foretage seksuelle handlinger på webkamera, imens han optog dette og gemte optagelserne.

3.4. Straffelovens § 216

Straffelovens § 216, stk. 2 har følgende ordlyd:

”Stk. 2. For voldtægt straffes med fængsel indtil 12 år den, som har samleje med et barn under 12 år. På samme måde straffes den, som er fyldt 22 år og har samleje med et barn under 15 år.”

Bestemmelsen er således et absolut forbud mod samleje med børn under 12 år, og et sådant samleje kategoriseres automatisk som voldtægt. Med lovændringen ved lov nr. 226 af 15. februar 2022, gør det samme sig gældende for samleje med et barn under 15 år, for personer der er fyldt 22 år. Sammenholdt med straffelovens § 222, stk. 1, indeholder straffeloven et absolut forbud mod samleje med børn under 15 år.

Efter bestemmelsens stk. 1 straffes den, der har samleje med en person, der ikke har samtykket heri, for voldtægt. Har voldtægten haft en særlig farlig karakter, eller foreligger der særligt skærpende omstændigheder, kan straffen stige med fængsel indtil 12 år, jf. § 216, stk. 3. Endvidere skal der lægges vægt på den særlige krænkelse, der er forbundet med lovovertrædelsen, ved fastsættelse af straffen, jf. § 216, stk. 4.

I KBET 2020 nr. 1574 anføres det, at det i forbindelse med den nye samtykkebaserede voldtægtslovgivning, hvorefter det ikke længere er en betingelse for straf, at voldtægten er opnået ved anvendelse af vold, ved trussel om vold eller ved ulovlig tvang, fortsat skal indgå som skærpende omstændigheder ved strafudmålingen, hvis voldtægten er opnået ved anvendelse af vold, ved trussel om vold eller ved ulovlig tvang.⁷²

3.4.1. Bestemmelsens gerningsindhold

Samleje

Før revisionen og ændringen af straffelovens kapitel 24 om seksualforbrydelser omfattede § 216 alene heteroseksuelle forhold, idet ”samleje” kun omfattede vaginalt samleje. Ved lovændringen fandt Straffelovrådet at ”samleje”, nu tillige skal omfatte analt samleje. Endvidere omfatter ”samleje” såvel heteroseksuelle forhold, som homoseksuelle forhold, hvor penis helt eller delvist indføres i vagina eller

---

⁷² KBET 2020 nr. 1574, side 55

anus.⁷³ Det følger endvidere af straffelovens § 225, at bl.a. § 216 finder tilsvarende anvendelse med hensyn til andet seksuelt forhold end samleje.

Samtykke

Den der har samleje med en anden, der ikke har givet samtykke, er skyldig i overtrædelse af straffelovens § 216, stk. 1. Samtykket skal være givet frivilligt, og være udtryk for den pågældendes frie vilje. Der foretages en bedømmelse heraf ud fra den konkrete situations omstændigheder. Der stilles ikke krav om, at samtykket skal være udtrykt på en bestemt måde, og det kan komme til udtryk ved både ord og handlinger, aktivt eller stiltiende. Der er som udgangspunkt en formodning for, at den samtykkende person ikke blot forholder sig passiv. Samtykket skal foreligge i umiddelbar sammenhæng med samlejet, og skal foreligge under hele samlejet.⁷⁴

Det følger af bestemmelsens stk. 2, at det automatisk er voldtægt, hvis en person har samleje med et barn under 12 år. Samleje med et barn under 15 år kategoriseres dog kun automatisk som voldtægt, hvis gerningsmanden er fyldt 22 år. Er gerningsmanden ikke fyldt 22 år, er samlejet strafbart efter straffelovens § 222, stk. 1. Af de to bestemmelser følger således, at hvis et barn under 15 år giver samtykke til samleje med en person under 22 år, vil det fortsat være strafbart for den 22-årige, men det vil ikke være voldtægt.

Da samleje med et barn under 12 år blev kriminaliseret som voldtægt, lagde Straffelovsrådet i medfør af den tidligere voldtægtsbestemmelse, hvorefter der skulle være anvendt vold eller trussel om vold til opnåelse af samlejet, vægt på, at det generelt ikke vil være nødvendigt at anvende vold eller trussel om vold, for at opnå samleje med et barn under 12 år. Straffelovsrådet anførte, at gerningsmanden alene ved anvendelse af sin fysiske og psykiske overlegenhed vil kunne opnå samlejet, hvorfor det fandtes rimelige altid at kategorisere samleje med et barn under 12 år som voldtægt, uanset de konkrete omstændigheder, forudsat at gerningsmanden havde forsæt til barnets alder.⁷⁵ Nyaffattelsen af § 216, stk. 1, ændrer ikke ved kriminaliseringen af § 216, stk. 2.⁷⁶

---

⁷³ KBET 2012 nr. 1534, side 191-194

⁷⁴ LFF 2020-11-11 nr. 85, almindelige bemærkninger, afsnit 2.1.3.2.

⁷⁵ KBET 2012 nr. 1534, side 394-395

⁷⁶ LFF 2020-11-11 nr. 85, almindelige bemærkninger, afsnit 2.1.2.5.

Fuldbyrdelse

Forbrydelsen er fuldbyrdet, når samleje er opnået.⁷⁷ For så vidt angår stk. 2, skal der således være tale om samleje med et barn under 12 år, eller samleje med et barn under 15 år, hvor gerningsmanden er fyldt 22 år.

Træder gerningsmanden frivilligt tilbage før der opnås samleje, kan han ikke straffes for overtrædelse af straffelovens § 216 eller for forsøg herpå, men ved hans adfærd forud for hans tilbagetræden, kan han have pådraget sig ansvar for overtrædelse af andre bestemmelser i straffelen, f.eks. i medfør af § 225 om andet seksuelt forhold end samleje, og § 232 om blufærdighedskrænkelse.⁷⁸

Forsæt

Ansvar for overtrædelse af straffelovens § 216 er betinget af, at gerningsmanden havde forsæt til alle led i gerningsindholdet. Gerningsmanden skal således have haft forsæt til, at offeret ikke gav samtykke til samlejet.⁷⁹ For så vidt angår stk. 2, skal gerningsmanden endvidere have haft forsæt til offerets alder.⁸⁰

3.4.2. Bestemmelsen i relation til grooming

Formålet med bestemmelserne i straffelovens kapitel 24, og herunder § 216, er at beskytte børn mod uheldige konsekvenser og virkninger af seksuelt forhold på alderstrin, hvor de ikke besidder den tilstrækkelige psykiske og fysiske modenhed.⁸¹

Som anført ovenfor i afsnit 2.3.2, kan grooming-forholdet udvikle sig til efter omstændighederne også at omfatte § 216, stk. 2, evt. jf. § 21, i de tilfælde hvor gerningsmanden opbygger et tillidsforhold til et barn under 12 år, med henblik på at udnytte forholdet til at skaffe sig samleje eller andet seksuelt forhold end samleje med barnet. Efter ændringen af § 216, stk. 2 omfatter det nu også tilfælde hvor en gerningsmand der er fyldt 22 år, opbygger et tillidsforhold til et barn under 15 år, med henblik på at udnytte forholdet til at skaffe sig samleje eller andet seksuelt forhold end samleje med barnet.

Dette illustreres i AM 2021.02.04, hvor den tiltalte fandtes i skyldig i forsøg på overtrædelse af straffelovens § 216, stk. 2, idet han i forhold 1 havde oprettet kontakt til den 11-årige F1 på internettet, og efterfølgende opretholdt kontakten på snapchat, hvor den tiltalte fik overtalt F1 til at mødes med

---

⁷⁷ Elholm, Thomas m.fl.: Kommenteret straffelov, speciel del, *side 409*

⁷⁸ Elholm, Thomas m.fl.: Kommenteret straffelov, speciel del, *side 409*

⁷⁹ Elholm, Thomas m.fl.: Kommenteret straffelov, speciel del, *side 416*

⁸⁰ Elholm, Thomas m.fl.: Kommenteret straffelov, speciel del, *side 417*

⁸¹ Waaben, Knud: Strafferettens specielle del, *side 75*

ham, hvor han havde til forsæt at de skulle have samleje eller andet seksuelt forhold end samleje. Den tiltalte var endvidere bekendt med den forurettedes alder, hvorfor han også havde forsæt hertil.

I dommen U 2019.2356 V, forhold 2, blev den tiltalte frikendt for forsøg på samleje eller andet seksuelt forhold end samleje med et barn under 12 år, idet hans handlinger ikke var konkrete nok til, at havde fortaget handlinger der direkte sigtede på at gennemføre samleje og andet seksuelt forhold end samleje med den forurettede.

Ingen af de tiltalte i dommene, der er over 22 år, er tiltalt for overtrædelse af straffelovens § 216, stk. 2, ved forsøg på at opnå samleje eller andet seksuelt forhold end samleje med et barn under 15 år, idet 2. led først blev tilføjet i straffeloven, efter forholdene blev begået.

3.5. Straffelovens § 222

Straffelovens § 222 har følgende ordlyd:

”Den, der har samleje med et barn under 15 år, straffes med fængsel indtil 8 år, medmindre forholdet er omfattet af § 216, stk. 2.

Stk. 2. Har gerningsmanden skaffet sig samlejet ved udnyttelse af sin fysiske eller psykiske overlegenhed ved brug af enten tvang eller fremsættelse af trusler, kan straffen stige til fængsel indtil 12 år”

”Stk. 3. Ved fastsættelse af straffen efter stk. 1 skal det indgå som en skærpende omstændighed, at gerningsmanden har skaffet sig samlejet ved at udnytte sin fysiske eller psykiske overlegenhed”

3.5.1. Bestemmelsens gerningsindhold

Straffelovens § 222 indeholder et forbud mod samleje med børn under 15 år, hvor forholdet ikke er omfattet af straffelovens § 216, stk. 2, dvs. hvor gerningsmanden ikke er fyldt 22 år.

Det er uden betydning for selve ansvarsbedømmelsen, om barnet har samtykket, hvem der tog initiativ til samlejet eller om barnet kan siges at være blevet udnyttet.⁸² Det er endvidere ikke en betingelse, at samlejet er opnået ved tvang eller trusler. Straffelovens § 222, stk. 1, ligner i stor træk straffelovens § 216, stk. 2, dog med den forskel, at aldersgrænsen er 15 år, og at samlejet ikke automatisk er voldtægt.

---

⁸² KBET 2020 nr. 1574, side 13-14

Samleje

Samleje efter straffelovens § 222, defineres på samme måde som efter straffelovens § 216.⁸³

På samme måde som ved straffelovens § 216, stk. 2, finder straffelovens § 222 anvendelse på forhold, der har haft karakter af andet seksuelt forhold end samleje, jf. straffelovens § 225.

Ved tvang eller fremsættelse af trusler

I KBET 2020 nr. 1574, afsnit 2.2 blev det præciseret, at strafskærpelse efter straffelovens § 222, stk. 2, vedrører den form for udnyttelse af gerningsmandens fysiske eller psykisk overlegenhed, som består i at der anvendes tvang eller trusler.

Strafskærpelse efter stk. 2 er således betinget af, at gerningsmanden forsætligt har anvendt tvang og trusler, som har faktisk har virket tvingende for barnet. Ved vurdering af, om der er blevet anvendt tvang og trusler, skal der tages hensyn til, at børn under 15 år kan tvinges på andre måder, end voksne kan. "Trusler" omfatter således flere trusler end dem, som var omfattet af den tidligere § 216, stk. 1.⁸⁴

Udnyttelse af fysiske eller psykiske overlegenhed

Det følger straffelovens § 222, stk. 3, at det er en skærpende omstændighed ved fastsættelse af straffen, at gerningsmanden har skaffet sig samlejet ved at udnytte sin fysiske eller psykiske overlegenhed.

Om gerningsmanden har udnyttet sin fysiske eller psykiske overlegenhed beror på en konkret vurdering.⁸⁵ Ved denne vurdering bør der lægges vægt på aldersforskellen mellem gerningsmanden og barnet, og på om gerningsmanden har opsøgt forurettede og taget initiativ til overgrebet.⁸⁶

Om anvendelse af straffelovens § 222, stk. 3, er det i lovforslagets specielle bemærkninger, jf. Folketingstidende 2007-08 (2. samling), tillæg A, side 6485, anført, at jo yngre barnet er, jo mere intenst overgrebet er, desto større formodning er der for, at gerningsmanden har skaffet sig samleje ved udnyttelse af sin fysiske eller psykiske overlegenhed. Gerningsmandens "udnyttelse af sin fysiske eller psykiske overlegenhed" kan navnlig være situationer, hvor en voksen f.eks. har opbygget et tillidsforhold mellem sig og barnet, og barnet derfor har svært ved at sige fra, f.eks. hvor gerningsmanden er nært beslægtet med barnet eller hvor gerningsmanden er idrætsleder mv. Det kan også være

---

⁸³ Elholm, Thomas m.fl.: Kommenteret straffelov, speciel del, side 430

⁸⁴ Waaben, Knud: Strafferettens specielle del, side 76

⁸⁵ Elholm, Thomas m.fl.: Kommenteret straffelov, speciel del, side 430

⁸⁶ KBET 2012 nr. 1534, side 349

situationer, hvor gerningsmanden, uden brug af tvang eller trusler, lokker barnet med gaver som modydelse for samleje eller andet seksuelt forhold end samleje.⁸⁷

I modsætning til bestemmelsens stk. 2, er der ikke efter stk. 3 et krav om, at gerningsmandens udnyttelse af sin overlegenhed skal bestå i tvang eller trusler.

Fuldbyrdelse

Forbrydelsen er fuldbyrdet, når samleje er opnået.⁸⁸

Forsæt

Strafansvar efter straffelovens § 222, stk. 1 forudsætter, at gerningsmanden havde forsæt til hele gerningsindholdet, herunder også til barnets alder. Det følger dog af straffelovens § 228, at hvis gerningsmanden fejlagtigt troede, at barnet var ældre, og denne fejl kan tilskrives gerningsmanden som uagtsomt, kan forholdet straffes med en mindre straf.

3.5.2. Bestemmelsen i relation til grooming

Som anført ovenfor i afsnit 2.3.2, kan grooming-forholdet udvikle sig til efter omstændighederne også at omfatte § 222, evt. jf. § 21, i de tilfælde hvor gerningsmanden får eller forsøger at få et barn under 15 år til at mødes med sig med henblik på at have samleje med barnet, evt. jf. § 225, hvis formålet med mødet er andet seksuelt forhold end samleje.

Formålet med bestemmelsen er, ligesom straffelovens § 216, stk. 2, at beskytte børn mod uheldige konsekvenser og virkninger af seksuelt forhold, som de ikke besidder den tilstrækkelige psykiske og fysiske modenhed til at håndtere.⁸⁹

Ved overtrædelse af straffelovens § 222, stk. 1 kan straffen, som nævnt, skærpes i medfør af bestemmelsens stk. 3, herunder i tilfælde hvor der er et tillidsforhold mellem gerningsmanden og barnet. Som eksempler herpå nævnes i de specielle bemærkninger tilfælde, hvor gerningsmanden er nært beslægtet med barnet eller hvor gerningsmanden er idrætsleder mv.

I disse eksempler har gerningsmand og offer en relation der går ud over et grooming-forhold. Der er tale om en nærer relation, end tilfælde hvor gerningsmand og offer møder hinanden på internettet uden at kende hinanden i forvejen. Det er derfor usikkert, gerningsmanden kan siges at have udnyttet

---

⁸⁷ KBET 2012 nr. 1534, side 348-349

⁸⁸ Elholm, Thomas m.fl.: Kommenteret straffelov, speciel del, side 430

⁸⁹ Waaben, Knud: Strafferettens specielle del, side 75

sin psykiske overlegenhed i tilfælde, hvor gerningsmand og offer ikke har en relation i forvejen, eller en nær relation. Eftersom grooming ikke er betinget af, at forholdet imellem gerningsmand og offer har været længerevarende eller der er en nær relation, kan grooming-adfærd således ikke automatisk betegnes som "en udnyttelse af gerningsmandens psykiske overlegenhed". Hvorfor straffelovens § 222, stk. 3 ikke nødvendigvis er anvendelse i alle sager om grooming.

Dette ses i dommen U 2019.2356 V i forhold 1, hvor gerningsmanden og den forurettede først får kontakt på internettet, og siden mødes de fysisk to gange. Ved strafudmålingen indgår det som en skærpende omstændighed, gerningsmanden formåede at opbygge et tillidsforhold til den forurettede, men straffelovens § 222, stk. 3 anvendes ikke. Landsretten anerkendte således, at der var tale om grooming, men fandt ikke, at den tiltalte havde udnyttet sin psykisk overlegenhed.

I AM 2021.02.04 Ø i forhold 2, havde den tiltalte ved sin grooming-adfærd udnyttet sin psykiske overlegenhed over for den forurettede, idet den forurettede befandt sig i en sårbar sindstilstand. Anvendelsen af straffelovens § 222, stk. 3 afhang således ikke at den tiltalte havde groomet den forurettede, men af den forurettedes sindstilstand.

Grooming-adfærd kan således ikke i sig selv betegnes som "en udnyttelse af gerningsmandens psykiske overlegenhed".

3.6. Straffelovens § 226

Straffelovens § 226 har følgende ordlyd:

"Den, der optager pornografiske fotografier, film el.lign. af en person under 18 år med forsæt til at sælge eller på anden måde udbrede materialet, straffes med bøde eller fængsel indtil 6 år."

Bestemmelsen beskytter børn under 18 år, mod at blive brugt som pornomodeller. Ved brug af børn under 15 år, vil forholdene der optages ofte være omfattet af andre straffelovsbestemmelser, f.eks. straffelovens § 222, og i sådant tilfælde straffes således i sammenstød med § 222.⁹⁰

Det er en forudsætning for strafansvar efter straffelovens § 226, at personen under 18 år er klar over, at det pornografiske forhold optages. Er den unge ikke klar over dette, kan der ikke straffes efter straffelovens § 226, og forholdet kan i stedet omfattes af straffelovens § 232 og/eller § 264 a.⁹¹

---

⁹⁰ Elholm, Thomas m.fl.: Kommenteret straffelov, speciel del, side 442

⁹¹ Elholm, Thomas m.fl.: Kommenteret straffelov, speciel del, side 443

Personen under 18 år, der anvendes eller medvirker som pornomodel, kan ikke straffes for overtrædelse af straffelovens § 226, for det materiale, som personen selv er med i, uagtet at der også optræder en anden person under 18 år på materialet.⁹²

3.6.1. Bestemmelsens gerningsindhold

Fotografier, film eller lignende

Det følger af bestemmelsen, at der skal være tale om fotografier, film eller lignende. Derved falder lydoptagelser og tegninger uden for bestemmelsen.⁹³ Endvidere omfattes også andre former for optagelser, f.eks. direkte transmission, uden at billederne eller videoerne lagres.⁹⁴

Pornografisk

Efter bestemmelsen skal der være tale om pornografiske materiale, dvs. materiale, der i forhold til personen under 18 år viser samleje eller andet seksuelt forhold end samleje, kønsdele eller seksuelt prægede berøringer. Nøgenbilleder, hvor der ikke fokuseres på kønsdelene eller noget seksuelt, er således ikke omfattet.⁹⁵

Udbredelse

Udbredelse omfatter salg af materialet, men også gratis videregivelse, herunder videregivelse til snævre kredse, f.eks. til lukkede kredse, herunder foreninger med et begrænset antal medlemmer.⁹⁶

Fuldbyrdelse og forsæt

Forbrydelsen er fuldbyrdet ved optagelsen af materialet. Ansvar efter straffelovens § 226 er dog betinget af, at gerningsmanden på optagelsestidspunktet havde forsæt til at udbrede materialet. Opstår forsættet til at udbrede materialet først efter, gerningsmanden har optaget det, vil forholdet kunne være omfattet af straffelovens § 235, stk. 1 om udbredelse af børnepornografi. Optagelse af børnepornografisk materiale til eget brug er ikke omfattet af straffelovens § 226, men vil være omfattet af straffelovens § 235, stk. 2 om besiddelse af børnepornografi. Gerningsmanden skal endvidere have haft forsæt

---

⁹² KBET 2012 nr. 1534, side 566

⁹³ KBET 2012 nr. 1534, side 565

⁹⁴ Elholm, Thomas m.fl.: Kommenteret straffelov, speciel del, side 443

⁹⁵ KBET 2012 nr. 1534, side 565-566

⁹⁶ Elholm, Thomas m.fl.: Kommenteret straffelov, speciel del, side 444

til forurettedes alder, dvs. at gerningsmanden skal have haft forsæt til at personen på optagelserne er under 18 år på optagelsestidspunktet.⁹⁷

I medfør af straffelovens § 228 er der, i tilfælde hvor gerningsmanden har handlet uden kendskab til personens alder, men hvor der er handlet uagtsomt i relation til alderen, mulighed for at pålægge en mildere straf.

3.6.2. Bestemmelsen i relation til grooming

Som anført ovenfor i afsnit 2.3.2, kan grooming-forholdet udvikle sig til efter omstændighederne også at omfatte straffelovens § 226, evt. jf. § 21, i de tilfælde hvor gerningsmanden har taget billeder af eller optaget videoer af barnet med henblik på at sælge eller udbrede dette. Denne situation kan f.eks. opstå, ved online videochat via skype, omegle eller andre platforme, hvor gerningsmanden optager videosamtalen eller tager screenshots heraf.

Det er et krav, at den unge er klar over, at forholdet bliver optaget. Gerningsmanden og den unge kan f.eks. have aftalt at han må optage det. Hertil bemærkes, at kun unge over 15 år kan give gyldigt samtykke til at andre må besidde nøgenbilleder af vedkommende, jf. straffelovens § 235, stk. 3. Giver et barn under 15 år samtykke, vil besiddelsen af billederne ikke være lovlig, men barnet vil således være klar over at forholdet optages, og forholdet vil være omfattet af § 226.

Er den unge ikke klar over at gerningsmanden optager, omfattes forholdet ikke af straffelovens § 226. Dette ses i dommen Tfk 2020.377 Ø, hvor den tiltalte videochattede med de forurettede, og formåede at få dem til bl.a. at afklæde sig og vise deres kønsdele og, i nogle tilfælde, til at onanere, alt imens den tiltalte optog dette uden de forurettedes samtykke eller viden herom. Den tiltalte blev frikendt for overtrædelse af straffelovens § 226, men fundet skyldig i overtrædelse af straffelovens § 235, stk. 2 for besiddelsen af det optagne materiale.

I FED 2020.232 optog den tiltalte på tilsvarende måde de forurettede, dog uden forsæt til at udbrede materialet, hvorfor der ikke blev rejst sigtelse efter straffelovens § 226.

Det bemærkes endvidere, at tilfælde hvor gerningsmanden ikke optager videosamtalen, ikke vil være omfattet af bestemmelsen, idet der ikke sker lagring med forsæt til udbredelse.

---

⁹⁷ Elholm, Thomas m.fl.: Kommenteret straffelov, speciel del, side 443-444

3.7. Opsamling

Med de ovennævnte bestemmelser i straffelovens kapitel 24 har man ønsket at værne børn mod seksuelle forhold på alderstrin, hvor de ikke besidder den tilstrækkelige psykiske og fysiske modenhed til at håndtere virkningerne eller konsekvenserne af det. En af de vigtigste begrundelser i kriminaliseringen af disse forhold, er muligheden for, at der har foreligget ubeviselig tvang eller forførelse. I de fleste af bestemmelserne er der angivet en aldersgrænse for, hvornår et barn kan deltage i en seksuel aktivitet, men vedrørende blufærdighedskrænkelser beror det på domstolenes konkrete skøn i hvert enkelt tilfælde, om barnet kunne give diskulperende samtykke.⁹⁸

Straffeloven indeholder således en bred beskyttelse af børn mod seksuelle overgreb, herunder absolutte forbud mod samleje og andet seksuelt forhold end samleje med børn under den seksuelle lavalder. Endvidere indeholder straffeloven bestemmelser, der skal beskytte børn mod at blive udnyttet til børnepornografisk materiale, herunder ved forbud mod at producere, besidde og udbrede sådant materiale.

Grooming er et middel, som krænkeren kan benytte til at komme tæt nok på barnet, til at kunne begå et seksuelt overgreb. Selve grooming-adfærden indebærer også en krænkelser, og kan straffes som blufærdighedskrænkelser. Sker grooming-adfærden med henblik på at begå en anden seksuel krænkelser mod barnet, kan der endvidere straffes for den pågældende krænkelser og eventuelt for forsøg herpå, såfremt det ikke fuldbyrdes. Det er på denne baggrund lovgivers opfattelse, at grooming derved er tilstrækkeligt kriminaliseret i den danske straffelov, og at der ikke er behov for en såkaldt grooming-paragraf, som man kender det fra bl.a. Norge og Sverige.

---

⁹⁸ Waaben, Knud: Strafferettens specielle del, side 75-76

Kapitel 4. Domsanalyser

I ovenstående kapitler er der redegjort for begrebet "grooming" som en digital sexkrænkelse, for lovgivers overvejelser vedrørende indførelsen af en selvstændig grooming-paragraf i den danske straffelov, samt for de bestemmelser, hvorefter online grooming er kriminaliseret i dag.

Grooming er således kriminaliseret som blufærdighedskrænkelse og et eventuelt efterfølgende andet seksuelt overgreb eller forsøg herpå. Grooming-processen indebærer dog mere end dette. Selve den psykiske manipulation, som grooming-processen indebærer, ses ikke beskrevet eller klart indeholdt i nogle af bestemmelserne eller forarbejderne hertil.

Det fremgår af de enkelte bestemmelser, at der ved strafudmålingen kan lægges vægt på den særlige krænkelse, der er forbundet med det seksuelle overgreb, men det er op til domstolene af foretage en konkret vurdering i hver enkelt sag vedrørende, om grooming-forholdet skal tillægges særlig vægt ved strafudmålingen. Idet grooming ikke er defineret i lovgivningen eller i øvrigt beskrevet i forarbejderne til de pågældende bestemmelser, er det uklart, om retsvæsnet har tilstrækkeligt forståelse for den psykiske manipulation som barnet udsættes for i forbindelse med grooming.

Netop denne problemstilling mener Red Barnet, kan være problematisk, idet det dermed er op til anklagemyndigheden at sikre, at parterne opnår den rette forståelse af grooming-adfærden og -forholdets karakter og betydning, og dette kan lede til en usikker retstilstand.⁹⁹

I det følgende kapitel analyseres fire udvalgte domme. For det første med henblik på at illustrere, hvordan grooming er en del af retspraksis, selvom begrebet "grooming" sjældent anvendes, og for at illustrere hvorledes de relevante bestemmelser fortolkes og anvendes i praksis, i relation til grooming. For det andet analyseres dommene også med henblik på at belyse, om retsvæsnet mangler forståelse for grooming-adfærden og -forholdets karakter og betydning.

Eftersom begrebet "grooming" sjældent anvendes i praksis, har det været nødvendigt at indfortolke begrebet i dommene, ud fra gerningsbeskrivelserne og sagernes faktum.

4.1. U 2019.2356 V

I det følgende analyseres alene forhold 1 og 2. Ved landsretten er alene skyldsspørgsmålet i forhold 1 behandlet. Forhold 3, 4, 5 og 6 er således ikke behandlet ved landsretten, og af hensyn til præjudikativværdien er det ikke meningsfuldt at behandle disse forhold i dette projekts sammenhæng. Det bemærkes, at forhold 2 ligeledes ikke er behandlet ved landsretten. Med forbehold for, at landsretten ikke har

---

⁹⁹ Red Barnets udspil om straffeloven, 26-11-2020, side 2

taget stilling hertil, analyseres dette forhold dog alligevel, idet det tjener til sammenligning med forhold 1.

4.1.1. Faktum

I denne sag har den tiltalte, T, i forhold 1 og 2 "groomet" drengene, D1 og D2, ved at oprette kontakt til dem på omegle.com, hvorefter T efterfølgende vedligeholdte kontakten i kortere eller længere perioder, bl.a. via Facebook, Skype og sms, hvor de bl.a. chattede og snakkede om seksuelle emner. I begge forhold formåede T under chat at få D1 og D2 til foran webkamera at afklæde dem selv og bl.a. berører dem selv i skridtet. I forhold 1 formåede T at få D1 til at mødes med sig med henblik på at begå et seksuelt overgreb. I forhold 2 havde T og D2 aftalt at mødes, men de mødtes ikke. Der er således tale om grooming, selvom begrebet ikke nævnes i dommen.

Forhold 1

I oktober 2016 fik den tiltalte, T, kontakt til den 14-årige D1, via hjemmesiden omegle.com. Under en livechat på omegle.com tilbød T, D1 2.000 kr. for at have samleje med sig. De aftalte at mødes den 18. oktober 2016, hvilket dog mislykkedes idet T ikke mødte op. Efterfølgende begyndte de at skrive sammen på Facebook, hvor de bl.a. chattede om seksuelle emner.

T overtalte senere D1, under løfte om at D1 måtte få en scooter, til at mødes med sig den 15. november 2016, hvor det var meningen at de skulle have samleje og andet seksuelt forhold end samleje. I dagene fra den 9. til den 11. november 2016 havde de chattet meget om sex, og T havde skrevet at han var interesseret i at have et fast seksuelt forhold til D1. Forud for mødet skrev T dog, at D1 måtte få scooteren uden at have samleje med ham. Ved mødet den 15. november 2016 hvor D1 fik overdraget scooteren, havde D1 taget en ven med. Ved mødet berørte T, D1's lår, men de havde ikke samleje eller andet seksuelt forhold end samleje. T og D1 aftalte derefter, at de skulle mødes igen den 16. november 2016 for at have samleje. De mødtes dog ikke, idet D1's mor anmeldte T til politiet. Herefter ophørte T's og D1's kontakt i en periode, idet T var bange for at blive opdaget. De genoptog kontakten i februar 2017, men mødtes ikke igen.

I perioden fra den 15. oktober til den 11. november 2016 formåede T flere gange, under løfte om betaling, at få D1 til foran webkamera, at afklæde sig og berøre sig selv i skridtet.

Forhold 2

T oprettede via omegle.com kontakt til den 11-årige D2, hvor T udgav sig for at være en 12-årig pige. De chattede almindeligt til at starte med, og senere blev chatten seksuel. De aftalte at mødes ved et idrætscenter, og at D2 skulle give T oralsex mod betaling i form af 2.000 kr. De aftalte ikke noget nærmere tidspunkt for mødet, og de mødtes aldrig.

I perioden fra den 26. maj til den 28. maj 2017 formåede T under chat at få D2 til foran webkamera, at afklæde sig og vise sin penis.

4.1.2. Analyse

T blev fundet skyldig i blufærdighedskrænkelser i begge forhold, jf. straffelovens § 232, idet hans adfærd, herunder de seksuelle beskeder samt at han formåede at få dem til at vise sig nøgne på webkamera, var egnet til at krænke de forurettedes blufærdighed.

I forhold 1 blev T fundet skyldig i forsøg på overtrædelse af straffelovens § 222, stk. 1, jf. til dels § 225, jf. § 224, stk. 2. Landsretten fandt, at T ved at have mødtes med D1, og ved i dagene op til mødet den 15. november 2016 at have skrevet meget om sex og at have skrevet at han var interesseret i at have et fast seksuelt forhold til D1, havde forsæt til samleje eller andet seksuelt forhold end samleje med D1, og at T havde foretaget handlinger der direkte sigtede mod at begå et seksuelt overgreb mod D1. Den omstændighed, at T forud for mødet den 15. november 2016 havde sendt en sms hvori der stod, at D1 måtte få scooteren uden at have samleje med T, bevirkede ikke, at der var tale om frivillig tilbagetræden fra forsøg. Herved lagde landsretten vægt på, at de havde aftalt at mødes igen den 16. november 2016, samt at det var D1's mors anmeldelse kombineret med tiltaltes frygt for at blive opdaget, der bevirkede, at kontakten mellem T og D1 blev afbrudt herefter.

I forhold 2 blev T imidlertid frikendt for forsøg på overtrædelse af straffelovens § 216, stk. 2, og § 224, stk. 2, til dels jf. § 225. Flertallet i byretten anførte, at T ved at have kommunikeret med D2 om seksuelle emner, samt at have aftalt at mødes med D2 for at have oralsex mod betaling af 2.000 kr., ikke havde foretaget handlinger, som direkte sigtede på at gennemføre samleje eller andet seksuelt forhold end samleje med D2, fordi T og D2 ikke havde aftalt noget konkret tidspunkt for mødet, og fordi de ikke faktisk mødtes. Mindretallet anførte desuden, at det ikke beroede på T's forhold, at handlingerne ikke blev gennemført, hvorfor der ikke var tale om frivillig tilbagetræden fra forsøg.

Forsøg

Den tiltaltes forberedende handlinger udgøres i begge forhold, af den tiltaltes udviste grooming-adfærd, hvorved han formåede at aftale med de to forurettede, at de skulle have samleje og andet seksuelt forhold end samleje mod betaling. Forskellen i de to forholds udfald må henføres til omstændighederne omkring det aftalte møde, herunder at T og D1 faktisk mødtes, og at T og D2 aldrig mødtes, og ikke havde aftalt et konkret tidspunkt for mødet.

På trods af, at den tiltaltes hensigt med mødet i forhold 2 er rimelig klar, og at enhver forberedende handling kan straffes som forsøg, når forberedelseshandlinger bæres af forsætte til den fuldbyrdede forbrydelse, bliver den tiltalte ikke dømt for forsøg i forhold 2. I dommen ses således, at gerningsmanden i praksis skal have foretaget mere konkrete handlinger der nærmer sig iværksættelsesstadiet af forsøget, før der er tale om strafbart forsøg. Det bemærkes dog, at landsretten ikke har taget stilling til forhold 2, hvorfor det er muligt at den ville have nået et andet resultat.

Sanktionsspørgsmålet

Vedrørende fastsættelse af straffen i forhold 1 lagde både byretten og landsretten vægt på, at den tiltalte havde formået at opbygge en "fortrolig og tillidsfuld relation" til D1 gennem længerevarende kontakt på internettet og via telefonen, og at den tiltalte ved at udnytte dette forhold formåede at overtale D1 til at mødes med sig med henblik på at have samleje eller andet seksuelt forhold end samleje mod betaling i form af penge og en scooter. Både byretten og landsretten anerkendte derved grooming-forholdet, og tillagde dette betydning ved strafudmålingen.

I den forbindelse bemærkes det, at ved straffastsættelsen efter § 222, stk. 1, skal det i medfør af straffelovens § 222, stk. 3, indgå som en skærpende omstændighed, at gerningsmanden har skaffet sig samlejet ved at udnytte sin fysiske eller psykiske overlegenhed. Ifølge forarbejderne kan dette f.eks. være situationer, hvor gerningsmanden har opbygget et tillidsforhold mellem sig og barnet, f.eks. hvor gerningsmanden er nært beslægtet med barnet eller hvor gerningsmanden er idrætsleder mv., eller situationer hvor gerningsmanden lokker barnet med gaver som modydelse for et seksuelt samkvem.

Hverken byretten eller landsretten fandt imidlertid, at den tiltalte ved sin udviste grooming-adfærd og tilbuddet om en scooter som modydelse, havde udnyttet sin psykiske overlegenhed.

Grooming er derfor ikke i sig selv tilstrækkelig til at opfylde kriterierne til, at gerningsmanden har "udnyttet sin fysiske eller psykiske overlegenhed," og der må skulle være tale om grovere udnyttelse af barnet, før grooming-adfærden kan være omfattet af straffelovens § 222, stk. 3.

Vedrørende forhold 2 lagde byretten dog ikke vægt på, at der bestod et tillidsforhold mellem den tiltalte og den forurettede. Her bemærkes, at perioden hvor den tiltalte og den forurettede havde kontakt var en del kortere end perioden i forhold 1. Længden af forholdet har dog ikke nogen betydning for, om gerningsmandens adfærd havde en grooming-agtig karakter. Problemstillingen vedrørende den tidsmæssige udstrækning af grooming-forholdet behandles nærmere under dommen FED 2020.232 Ø.

4.2. TFK 2020.377 Ø

I det følgende analyseres ovenstående dom, hvor alle forholdene, på nær forhold 2, behandles samlet. Forhold 2 behandles ikke i dybden, da forholdet alene vedrører besiddelse af børnepornografi, og det er selve grooming-forholdene i dommen, der er interessante for projektets problemformulering.

4.2.1. Faktum

I denne sag havde den tiltalte, T, "groomet" 7 børn ved at oprette kontakt til dem på chathjemmesider, og efterfølgende opretholde kontakten med henblik på at udnytte børnene seksuelt. Der er således tale om grooming, selvom begrebet ikke nævnes i dommen.

T opnåede kontakt til de forurettede på chathjemmesider, hvor han udgav sig for at være en ung mand på mellem 16 og 20 år. T formåede via Omegle.com og Skype at få de forurettede til på webkamera at klæde sig af, imens han kiggede på, og uden ofrenes samtykke eller viden herom optog videoer af dette. I forhold 1, 3, 4, 6, 7, 8 og 10, formåede T at få de forurettede til at onanere foran webkameraet, og i forhold 5 og 9 formåede T at få F3 til at sende et billede af sig selv i bh, og til foran webkamera at tage tøjet af og røre ved sine bryster. I alle forholdene, på nær forhold 7, gentog dette sig flere gange over en kortere eller længere periode. For så vidt angår forhold 8 varede grooming-forholdet til den forurettede F6 i 1,5 år, og T havde bragt F6 i den tro, at de var internetkæresten. I alle forhold på nær forhold 6, var T bekendt med de forurettedes alder.

4.2.2. Analyse

Byretten fandt den tiltalte, T, skyldig i overensstemmelse med anklageskriftet, på nær i forhold 6, hvor han blev frifundet for overtrædelse af straffelovens § 232 om blufærdighedskrænkelse.

Landsretten fandt i alle forhold, på nær forhold 2 og 4, T skyldig i overtrædelse af straffelovens § 232 om blufærdighedskrænkelse. For så vidt angår forhold 1, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9 og 10, fandt landsretten det bevist, at T var bekendt med de forurettedes alder, og at han derfor havde forsæt til deres alder, hvorefter T blev dømt skyldig i overtrædelse af straffelovens § 235, stk. 2 om besiddelse af

børnepornografi. T blev dog frifundet for over overtrædelse af straffelovens § 226, idet optagelserne foregik skjult for de forurettede. Landsretten fandt i ingen af forholdene grundlag for at anse T skyldig i overtrædelse af straffelovens § 235, stk. 1 og § 264 a. Landsretten fandt det endvidere ikke bevist, at den tiltalte var skyldig i ulovlig tvang over for F3.

I denne dom opbyggede den tiltalte et tillidsforhold til de forurettede, men i modsætning til dommen U 2019.2356 V, udnyttede den tiltalte ikke forholdet til at forsøge at begå et fysisk seksuelt overgreb imod børnene i medfør af straffelovens § 216, stk. 2 eller § 222, stk. 1. I denne dom udnyttede den tiltalte i stedet tillidsforholdet til på en anden måde at udnytte børnene seksuelt, ved at overtale de forurettede til at foretage seksuelle handlinger imens han kiggede med over webkamera og optog det. Dette var egnet til at krænke de forurettedes blufærdighed og den tiltalte kom ved optagelserne i besiddelse af børnepornografisk materiale.

Ved strafudmålingen lagde byretten vægt på en række skærpende omstændigheder, herunder de forurettede børns alder, samt at T ved at udgive sig for at være en ung mand på mellem 16 og 20 år, opbyggede et tillidsforhold til de forurettede, hvorefter han misbrugte dette tillidsforhold ved at fremprovokere seksuel adfærd hos de forurettede. For så vidt angår forhold 8 lagde byretten endvidere vægt på, udstrækningen og karakteren af dette forhold, herunder at forholdet varede i 1,5 år, at T havde formålet at bringe F6 i den tro at de var internetkærester, og at T misbrugte F6 ikke under 40 gange på baggrund af dette tillidsforhold. Landsretten tiltræder byrettens strafudmåling.

Som tidligere anført kan det ved overtrædelse af straffelovens § 232 indgå som en skærpende omstændighed, at gerningsmanden ved krænkelserne, havde udnyttet sin psykiske overlegenhed. Gerningsmandens udnyttelse af sin psykiske overlegenhed indgik imidlertid ikke som en skærpende omstændighed, hvorfor det må udledes, at hverken byretten eller landsretten fandt, at den tiltaltes grooming-adfærd opfyldte kravene hertil.

Selvom grooming-adfærd og et opbygget tillidsforhold ikke nødvendigvis er det samme som, at gerningsmanden har udnyttet sin psykiske overlegenhed, indgik tillidsforholdet stadig som en skærpende omstændighed ved strafudmåling. Både byretten og landsretten anerkendte således den tiltaltes udviste grooming-adfærd.

4.3. FED 2020.232

I det følgende analyseres ovenstående dom. Forholdene 1-18 behandles i det væsentligste samlet, da disse stort set er ens. Forhold 19 vedrørende besiddelsen af de pornografiske videooptagelser og

billeder behandles ikke i dybden, da det er selve grooming-forholdene i dommen, der er interessante for projektets problemformulering.

4.3.1. Faktum

I denne sag "groomede" den tiltalte, T, i hvert fald 40 børn og unge piger på det sociale medie Ome.tv, idet T oprettede kontakt og formåede via videochat at overtale de forurettede til at bl.a. at tage deres tøj af, hvorefter T i størstedelen af tilfældene instruerede de forurettede i at vise sig deres bagdel, bryster og kønsdele og i at lave samlejebevægelser, onanere og udvise anden seksuel adfærd, imens T selv sagde ting af seksuel karakter, stønnede og onanerede, og imens han filmede de forurettede uden deres kendskab eller samtykke hertil, hvorved han krænkede deres blufærdighed.

For så vidt angår forhold 17 og 18, udgave T sig for at være en 15-årig dreng. T formåede at overtale, instruere og presse F5 i at vise sig nøgen på webkamera via Skype. Efterfølgende formåede T, under trussel om at åbenbare privatlivet tilhørende forhold, ved at dele nøgenbilleder, videoer og lignende af F5 på nettet, adskillige gange at tvinge F5 til at vise sig nøgen for ham, hvorefter T onanerede til dette.

I de fleste forhold havde T ikke længerevarende kontakt til de forurettede. I forhold 5 havde T kontakt til F4 i omkring 2 måneder. Størstedelen af forholdene, forhold 6-16, er begået i perioden mellem den 1. januar 2019 og den 9. maj 2019.

4.3.2. Analyse

Byretten og landsretten fandt T skyldig i overensstemmelse med tiltalen i alle forhold.

Herunder fandt byretten og landsretten det godtgjort, at det var T der opfordrede de forurettede til at fortage de seksuelle handlinger, og at de forurettede foretog dem ikke på eget initiativ. Endvidere fandt byretten og landsretten, at den tiltalte optog de nævnte filmsekvenser uden de forurettedes samtykke eller viden herom.

Grooming-forholdet

Den tiltalte bestred over for landsretten, at der i det hele taget var tale om grooming, idet han ikke efterfølgende havde mulighed for at kontakte de forurettede eller opbygge et tillidsforhold eller en relation til nogen af de forurettede. Landsretten tilsidesatte dog dette argument og anførte, at den tiltaltes adfærd havde haft en grooming-agtig karakter.

Landsretten lagde i den forbindelse vægt på, at det af videosekvenser fremgik, at det var den tiltalte, der havde opfordret og instrueret de forurettede i, hvad de skulle gøre, og at de forurettede ikke selv tog initiativ til at foretage de seksuelle handlinger. Landsretten lagde desuden også vægt på, at den tiltalte udgav sig for at være en jævnaldrende dreng, og at størstedelen af forholdene blev begået på mindre end 4 måneder, hvor den tiltalte kontinuerligt, hyppigt og systematisk anvendte Ome.tv til at komme i kontakt med de 41 børn og unge piger i alderen fra 9 til 15 år.

Landsretten anførte i den forbindelse at, *"Den omstændighed, at tiltalte i de fleste af forholdene alene havde kontakt med pigerne en enkelt dag, kan henset til den ovennævnte beskrivelse af tiltaltes handlemønster, ikke føre til en anden vurdering."*

Retten finder efter en samlet vurdering af ovenstående omstændigheder, at den tiltaltes adfærd var af en grooming-agtig karakter. Det kan heraf udledes, at den tidsmæssige udstrækning af kontakten mellem gerningsmanden og den forurettede, samt gerningsmandens efterfølgende mulighed for at komme i kontakt med den forurettede efter det første møde, ikke har afgørende betydning for, om der er tale om grooming. Det er selve karakteren af adfærden, der er afgørende herfor.

Dette betyder også, at der godt kan bestå et tillidsforhold mellem gerningsmand og offer, uden at dette nødvendigvis også er et betroelsesforhold eller et afhængighedsforhold, hvor den voksne fremtår som en ven eller betroet for barnet. Det afgørende er, at gerningsmanden med sin adfærd formår at overtale barnet til at foretage handlinger af seksuelt krænkende karakter, det ellers ikke selv ville have foretaget.

Der er ikke nødvendigvis tale om et tillidsforhold i de fleste af forholdene i denne dom, men den omstændighed at gerningsmanden oprettede kontakten til de forurettede udelukkende med henblik på at udnytte de forurettede seksuelt ved at overtale dem til at foretage forskellige seksuelle handlinger over webkamera imens han ser på, er tilstrækkeligt til, at der er tale om en grooming-agtig adfærd.

Sanktionsspørgsmålet

Ved strafudmålingen lagde både byretten og landsretten vægt på, at forholdene foregik kontinuerligt og systematisk over en periode på 4,5 måned, og at T udgav sig for at være en jævnaldrende og derved formåede at overtale de forurettede til at foretage seksuelle handlinger, som han instruerede dem i. For så vidt angår forhold 17-18, hvor den tiltalte under trussel om at offentliggøre nøgenbilleder af F5 adskillige tvang F5 til at vise sig nøgen på webkamera imens den tiltalte onanerede til det, lagde landsretten vægt på, at var tale om grooming af grov karakter.

Både byretten og landsretten anvendte begrebet "grooming" og anerkendte således tydeligt, at den tiltalte udviste grooming-adfærd og derved formåede at krænke de forurettede seksuelt, og lagde vægt på dette både ved afgørelsen af skyldsspørgsmålet og ved strafudmålingen.

4.4. AM 2021.02.04 Ø

Forhold 1-4 vedrører situationer, hvor den tiltalte, T, på internettet, oprettede kontakt til to mindreårige piger, med henblik på at mødes med dem og begå et seksuel overgreb mod dem. Forhold 5-7 vedrører situationer, hvor den tiltalte videochattede med mindreårige piger, og bl.a. formåede at få dem til sende nøgenbilleder, hvorved han kom i besiddelse af børnepornografi, og til at vise sig deres bryster og kønsdele. Alle forholdene på nær forhold 6b vedrøre således grooming, selvom begrebet ikke nævnes i dommen.

Forhold 6a, 6b og 7 og disse behandles ikke i dybden i nærværende domsanslyse, idet den tiltalte for byretten, erklærede sig skyldig heri, hvorfor det ikke er meningsfuldt at diskutere disse forhold i relation til projektets problemformulering. Det bemærkes endvidere, at den tiltalte også tilstod forhold 4. Dette behandles dog alligevel, idet forholdet er relateret til forhold 3.

4.4.1. Faktum

For så vidt angår forhold 1 og 2, mødtes T og den 11-årige F1 på ome.tv den 15. august 2019, hvorefter de udvekslede snapchat og fortsatte samtalen der, indtil den 24. august 2019. I denne periode skrev de bl.a. om seksuelle emner, og T formåede at få F1 til at sende pornografiske billeder af sig selv, som T gemte. I samme periode sendte T billeder af sine kønsdele til F1 i hvert fald 20 gange, og skrev gentagne gange, at han gerne ville have samleje og oralsex med hende. T og F1 havde aftalt at mødes et par gange, og T indfandt sig i den forbindelse flere gange i nærheden af F1, bl.a. på parkeringspladsen ved hendes skole, men de mødtes aldrig. Kontakten mellem T og F1 blev afbrudt, da F1's mor opdagede forholdet.

For så vidt angår forhold 3 og 4, mødtes T og den 14-årige F2 på ome.tv, hvorefter de udvekslede snapchat og fortsatte samtalen der i efteråret og vinteren 2019. T havde fortalt til F2, at han var 19 år gammel. F2 havde det psykisk svært i denne periode, og hun skrev med T om hvordan hun blev mobbet i skolen og hun følte at han kunne hjælpe hende og han var god at snakke med. I perioden skrev de også om seksuelle emner. T sendte flere beskeder til F2, hvori der stod, at han gerne ville have samleje og oralsex med hende og anvende forskelligt sexlegetøj med hende, og han sendte links til pornografiske hjemmesider. T formåede endvidere at overtale F2 til at sende pornografiske billeder af sig selv, som T

beholdt. T og F2 mødtes to gange, men de havde ikke sameleje eller andet seksuelt forhold end samleje nogen af gangene.

I forhold 5 formåede T flere gange at overtale den 11-årige F3 til at sende pornografiske billeder og videoer af sig selv, ligesom T selv sendte en video til F3 hvor han onanerede.

I forhold 6a videochattede T med to uidentificerede piger på 10 år, hvor T onanerede foran pigerne, og fik overtalt den ene pige til at vise sig sine kønsdele, imens T optog videochatten og gemte denne på sin computer. I forhold 7 videochattede T med flere uidentificerede piger, hvor han fik overtalt den ene til at vise sig sin nøgne overkrop, som T tog et billede af og gemte dette.

4.4.2. Analyse

Forhold 2 og 4

Byretten og landsretten fandt det bevist, at T havde sendt billeder af sine kønsdele til F1 og F2, at T havde formået at få F1 og F2 til at sende pornografiske billeder af dem selv og at han efterfølgende var besiddelse af disse. T havde herved krænket de forurettedes blufærdighed og han kom i besiddelse af børnepornografi.

Den omstændighed at de forurettede ikke stoppede kontakten til den tiltalte der, flere gange sendte beskeder og billeder der var egnet til at krænke deres blufærdighed, bevirkede ikke, at de forurettede herved havde givet diskulperende samtykke til at modtage beskeder og lignende af den karakter. F1 og F2 var begge under 15 år, og når de forurettede er under 15 år beror det på en konkret vurdering, om de kan give gyldigt samtykke til blufærdighedskrænkende adfærd.

Forhold 1 og 3

Byretten og landsretten fandt, at T havde foretaget handlinger der direkte sigtede på at gennemføre samleje og andet seksuelt forhold end samleje med både F1 og F2, idet T havde aftalt at mødes med F1 og mødtes to gange med F2, og at han havde skrevet til dem begge, at han gerne ville have samleje og andet seksuelt forhold end samleje med dem, samt at T havde opsøgt både F1 og F2 og befundet sig i nærheden af dem.

I forhold 1 var der endvidere ikke tale om frivillig tilbagetræden, idet det ikke skyldtes T's forhold, at møderne ikke blev gennemført, samt at det ikke beroede på hans forhold at kontakten blev afbrudt.

Tiltaltes forsøg på at opnå samleje eller andet seksuelt forhold end samleje havde i begge forhold nået iværksættelsesstadiet, idet han ved at møde op og indfinde sig i nærheden af de forurettede havde foretaget fysiske skridt mod at gennemføre overgrebene. I modsætning til forhold 2 i U 2019.2356 V,

hvor den tiltalte i denne dom, ikke havde foretaget sådanne fysiske skridt, og heller ikke blev dømt for forsøg.

Sammenholdt med dommen U 2019.2356 V, peger denne dom således i retningen ad en retsstilling, hvor det kræves at forsøget har nået iværksættelsesstadiet, på trods af at handlinger der befinder sig på forberedelsesstadiet, også burde kunne dømmes som forsøg, såfremt gerningsmanden på forberedelsesstadiet havde forsæt til den fuldbyrdede forbrydelse.

Særligt om forhold 3

Den tiltalte blev i byretten dømt for overtrædelse af straffelovens § 222, stk. 1, jf. stk. 2 og 3, men blev imidlertid frikendt for overtrædelse af stk. 2 i landsretten, idet T ikke enten ved tvang eller ved fremsettelse af trusler, havde udnyttede sin psykiske overlegenhed over for F2. Landsretten stadfæstede byrettens dom i øvrigt, herunder også T's overtrædelse af straffelovens § 222, stk. 3, hvorefter det ved fastsættelsen af straffen for overtrædelse af straffelovens § 222, stk. 1, skal indgå som en skærpende omstændighed, at gerningsmanden skaffede sig samlejet ved at udnytte sin psykiske overlegenhed.

Ved vurderingen af om den tiltalte ved sin grooming-adfærd havde udnyttet sin psykiske overlegenhed lagde byretten vægt på den forurettedes alder, og på at den tiltalte vidste, at den forurettede befandt sig i en sårbar situation og havde det svært psykisk.

Det fremgår imidlertid af forarbejderne til straffelovens § 222, stk. 3, at situationer hvor gerningsmanden har udnyttet sin psykiske overlegenhed f.eks. kan være tilfælde, hvor der har bestået et tillidsforhold mellem gerningsmanden og den forurettede. Dette lagde byretten eller landsretten imidlertid ikke vægt på. I stedet lagde de vægt på, at den forurettede i forvejen befandt sig i en sårbar sindstilstand.

Tillidsforholdet, der opbygges ved grooming, ses derfor ikke nødvendigvis at være omfattet af "gerningsmandens udnyttelse af sin psykiske overlegenhed."

Sanktionsspørgsmålet

Forholdene, som den tiltalte opretholdt med de forurettede F1 og F2, blev i dommen ikke beskrevet som et "tillidsforhold" eller som noget lignende. I både forhold 1 og 3 mødte den tiltalte de forurettede på nettet og opretholdt kontakten til dem. I forhold 1 varede kontakten fra den 15. til den 24. august 2019, og i forhold 3 havde den tiltalte og F2 kontakt i efteråret og vinteren 2019. Den tiltalte fremstod tillidsfuld og både F1 og F2 betroede sig til ham om deres problemer. Der blev dermed opbygget et tillidsforhold imellem den tiltalte, og hhv. F1 og F2.

Ved fastsættelse af straffen lagde byretten vægt på *"forholdets karakter, at forholdene er begået over for flere forurettede, de forurettedes unge alder, aldersforskellen mellem tiltalte og de forurettede, samt at tiltalte i forhold 3 har skaffet og opretholdt kontakten til forurettede under udnyttelse af sin psykiske overlegenhed."* Landsretten tiltrådte byrettens strafudmåling.

Hverken byretten eller landsretten lagde vægt på, at der havde bestået et tillidsforhold mellem den tiltalte og ofrene. I medfør af straffelovens § 222, stk. 3 blev der dog, for så vidt angår forhold 3, lagt vægt på, at den tiltalte havde udnyttet sin psykiske overlegenhed over for F2 til at skaffe og opretholde kontakten med F2.

4.5. Opsamling på domsanalyser

De analyserede domme illustrerer hvorledes grooming reguleres i praksis, og hvordan de nævnte bestemmelser finder anvendelse i praksis. Af domsanalyserne kan således udledes en række forskellige ting, der samles op på i dette afsnit. Analyserne giver endvidere også anledning til en række problemstillinger, der diskuteres nærmere i kapitel 5.

U 2019.2356 V

I denne dom udnyttede gerningsmanden det tillidsforhold, som han havde formået at opbygge til de forurettede D1 og D2, til at først at overtale dem til at foretage seksuelle handlinger på webkamera og derved krænke børnenes blufærdighed, jf. straffelovens § 232, og derefter til at forsøge at opnå samleje eller andet seksuelt forhold end samleje med D1, jf. straffelovens § 222, stk. 1, evt. jf. § 225.

For så vidt angår forhold 1 lagde byretten og landsretten vægt på, at den tiltalte havde opbygget en "fortrolig og tillidsfuld relation" til D1 som led i hans forsøg på at opnå samleje eller andet seksuelt forhold end samleje med D1, og anerkendte således, at der var tale om grooming.

I denne dom tages der endvidere stilling til, hvornår der foreligger et strafbart forsøg. Den tiltalte blev dømt for forsøg på overtrædelse af straffelovens § 222, stk. 1, i forhold 1, men blev frikendt for forsøg på overtrædelse af straffelovens § 216, stk. 2, i forhold 2. På trods af, at enhver forberedende handling der er båret af forsættet til den pågældende forbrydelse, bør kunne straffes som forsøg i medfør af de vidtgående forsøgsregler i dansk ret, blev den tiltalte frikendt i forhold 2, fordi han ikke havde foretaget tilstrækkeligt konkrete handlinger, der sigtede mod at gennemføre samleje eller andet seksuelt forhold end samleje med den forurettede.

I praksis skal forsøget således have nået iværksættelsesstadiet, før der kan straffes for forsøg.

TfK 2020.377 Ø

I denne dom udnyttede gerningsmanden det tillidsforhold, som han havde formået at opbygge til de forurettede, til først at overtale dem til at foretage seksuelle handlinger på webkamera og derved krænke børnenes blufærdighed, jf. straffelovens § 232, og derefter til at komme i besiddelse af børnepornografisk materiale, jf. straffelovens § 235, stk. 2, ved at optage de seksuelle handlinger.

I dommen blev der lagt vægt på, at den tiltalte ved at udgive sig for at være en 16-20-årig dreng havde opbygget tillidsforhold til de forurettede, som han efterfølgende udnyttede til at krænke dem seksuelt, samt at den tiltalte i forhold 8, formåede at opretholde dette forhold i 1,5 år, hvor den forurettede troede, at de var internetkærestere. Både byretten og landsretten anerkendte således den tiltaltes udviste grooming-adfærd.

Denne dom viser, hvordan grooming kan benyttes til at begå "rene" digitale sexkrænkelser mod børn, hvor formålet ikke er, at der skal ske et fysisk overgreb. Vedrørende forhold 8 viser dommen også, at der tages højde for udstrækningen og karakteren af grooming-forholdet.

Dommen viser endvidere at grooming-adfærd kan indgå som en skærpende omstændighed ved strafudmålingen vedrørende overtrædelse af straffelovens § 232 og § 235, stk. 2, selvom dette ikke fremgår af forarbejderne til bestemmelserne.

FED 2020.232

Denne dom er den eneste af de fire domme, hvor udtrykket "grooming" anvendes om gerningsmandens adfærd. Denne dom viser, at den tidsmæssige udstrækning af tillidsforholdet ikke er afgørende for, om der er tale om grooming. Det er endvidere ikke afgørende, om forholdet mellem gerningsmanden og offeret er et betroelsesforhold eller et afhængighedsforhold, som tillidsforholdet beskrevet i forarbejderne til straffelovens § 222, stk. 3. Ganske kortvarige interaktioner mellem gerningsmanden og offeret kan også være omfattet af grooming-bergrebet.

Ved vurderingen af om der er tale om grooming lagde retten bl.a. vægt på, at det var den tiltalte der opfordrede og instruerede de forurettede i at foretage de seksuelle handlinger, og at de forurettede derved ikke selv tog initiativ til det. Det afgørende for, om der er tale om grooming er således selve karakteren af den udviste adfærd, og det er ikke afgørende over hvor lang tid forholdet bestod eller om der reelt var opstået en tillidsfuld relation imellem offer og gerningsmand.

Både byretten og landsretten lagde vægt på grooming-adfærden ved strafudmålingen, og anerkendte tydeligt, at der i denne dom var tale om grooming.

AM 2021.02.04 Ø

Både i denne dom og i U 2019.2356 V blev den tiltalte dømt for overtrædelse af straffelovens § 222, stk. 1, men det var kun i denne sag, at den tiltalte også blev dømt i medfør af straffelovens § 222, stk. 3.

Både byretten og landsretten fandt, at den tiltalte havde udnyttet sin psykiske overlegenhed overfor F2 i et forsøg på at opnå samleje eller andet seksuelt forhold end samleje med hende. I denne dom var der tale om et "klassisk" grooming-forhold, hvor gerningsmanden fremstod som en ven, der gerne ville hjælpe barnet med dets problemer. Den tiltaltes "psykiske overlegenhed" bestod dog ikke i at han udnyttede det tillidsforhold han havde formået at opbygge imellem ham selv og F2, men i at han udnyttede at F2 i forvejen befandt sig i en sårbar sindstilstand.

Sammenholdt med, at straffelovens § 222, stk. 3 ikke anvendes i U 2019.2356 V, viser denne dom således, at grooming-adfærd og udnyttelse af et tillidsforhold ikke i sig selv tilstrækkeligt til, at gerningsmanden har udnyttet sin psykiske overlegenhed.

Hverken byretten eller landsretten lagde i denne dom vægt på, at den tiltalte ved sin grooming-adfærd opbyggede et tillidsforhold til både F1 og F2, som han forsøgte at udnytte til at begå et fysisk seksuelt overgreb imod dem. Dette er i modsætning til dommen U 2019.2356 V, hvor der netop blev lagt vægt på, at der bestod et tillidsforhold mellem gerningsmanden og forurettede. I begge sager blev gerningsmanden dog dømt for forsøg på overtrædelse af straffelovens § 216, stk. 2, og § 222, stk. 1.

Alle dommene

Af alle dommene kan det udledes, at i den omstændighed, at gerningsmanden og offeret gentagne gange har kontakt, evt. over længere perioder, hvor gerningsmanden og offeret skriver om seksuelle ting, og hvor offeret deltager heri, ikke i sig selv bevirker, at de forurettede har givet diskulperende samtykke til den form for blufærdighedskrænkende online chat eller samtale. Dommene viser således, som redegjort for i afsnit 3.2., at det afhænger af en konkret vurdering, om unge under 15 år kan give diskulperende samtykke til blufærdighedskrænkende adfærd.

I hver enkelt sag er det op til domstolene at vurdere og afgøre, om det skal indgå som en skærpende omstændighed, at gerningsmanden groomede ofrene. I tre ud af fire domme anerkendes og lægges der direkte vægt på, at den tiltalte havde opbygget et tillidsforhold til de forurettede, som han derefter udnyttede.

Kapitel 5. Opsamling og diskussion

Online grooming er således en proces, der går forud for det egentlige seksuelle overgreb, hvorunder gerningsmanden opbygger en relation til offeret og vinder offerets tillid, og gradvist overskrider offerets seksuelle grænser, indtil han kan begå det seksuelle overgreb. Men grooming-adfærden udgør også en krænkelse i sig selv.

Som det ses af de analyserede domme, består processen ofte i, at gerningsmanden og offeret i starten chatter på nettet eller et socialt medie om almindelige ting, og senere skifter chatten karakter, og bliver seksuel. Af dommene ses, at gerningsmanden f.eks. skriver seksuelle beskeder til offeret om, hvad han gerne vil gøre ved offeret, eller han instruerer offeret i, hvad offeret skal gøre af seksuelle handlinger ved sig selv, imens han ser på over webkamera. Denne del af processen vil oftest være egnet til at krænke blufærdigheden hos offeret, og gerningsmanden kan dømmes for overtrædelse af straffelovens § 232. Får gerningsmanden offeret til at sende pornografiske billeder eller videoer af sig selv, eller optager gerningsmanden pornografiske billeder eller videoer af offeret over webkamera, som han efterfølgende beholder, kan han straffes for besiddelse af børnepornografi efter straffelovens § 235, stk. 2. I de tilfælde hvor gerningsmand og offer aftaler at mødes, og gerningsmanden har til hensigt at begå et fysisk seksuelt overgreb mod offeret, vil der i de fleste tilfælde kunne straffes for forsøg på overtrædelse af enten straffelovens § 216, stk. 2, eller § 222, stk. 1, evt. jf. § 225.

Det ses af de udvalgte domme, at grooming i praksis reguleres, som det er redegjort for i ministersvarene på Folketingets Retsudvalgs spørgsmål nr. 541 af 20. december 2019 og nr. 783 af 15. marts 2021, hvori det konkluderes, at grooming i dag er tilstrækkeligt reguleret i den danske lovgivning.

Alligevel har flere politiske parter og forskellige organisationer, herunder Red Barnet, i mange år forsøgt at få indført en grooming-paragraf, idet de anser grooming som en særlig psykisk manipulation og krænkelse, som er mere end blufærdighedskrænkelse og et eventuelt efterfølgende overgreb efter en af de andre nævnte bestemmelser. De partier og organisationer der ønsker indførelsen af en selvstændig grooming-paragraf i straffeloven mener ikke, at de nuværende regler dækker i tilstrækkelig omfang. Til støtte for ønsket om en selvstændig grooming-paragraf har Red Barnet i deres udspil til straffeloven af 2020, "Børn skal beskyttes bedre mod seksuelle overgreb i lovgivningen", anført en række problemstillinger forbundet med, at grooming ikke er defineret eller anvendt i den nuværende lovgivning og ikke straffes selvstændigt. Red Barnet mener overordnet, at børns beskyttelse mod seksuelle overgreb ikke er god nok, og at manglen på en selvstændig grooming-paragraf bevirker, at retsvæsnen mangler forståelse for grooming-processen, herunder særligt den psykiske manipulation, som barnet udsættes for. Dette skaber en usikker retstilstand på området, og det kan i sidste ende kan føre til, at gerningsmænd frifindes i sager om seksuelle overgreb på børn. Red Barnet anfører i udspillet, at en

grooming-paragraf vil give en bedre beskyttelse af børn mod seksuelle overgreb, og at det vil bidrage til en bedre samfundsmæssig og retlig forståelse af grooming.¹⁰⁰

I det følgende diskuteres, med støtte i problematikkerne anført i Red Barnets udspil til straffeloven, om der på baggrund af den nuværende lovgivning og praksis, er anledning til og behov for at indføre en selvstændig grooming-paragraf i den danske straffelov.

5.1. Problematikker ved den nuværende lovgivning

5.1.1. Manglende forståelse af grooming

Red Barnet anfører i deres udspil, at der i samfundet og i retsvæsnen generelt er en manglende forståelse for, hvad grooming er og hvad det indebærer.¹⁰¹

Grooming er en psykisk manipulerende proces, hvor gerningsmanden nedbryder offerets grænser og derved vinder offerets tillid. Ofte udnytter gerningsmanden, at ofrene søger en form for hjælp, omsorg, venskab, opmærksomhed eller lignende. Dette ses bl.a. i dommen AM 2021.02.04 Ø, hvor både F1 og F2 i hhv. forhold 1-2 og 3-4, havde det svært i skolen og blev mobbet. Den tiltalte udnyttede deres situation til at fremstå som en tillidsfuld voksen som de trygt kunne tale om deres problemer med. F2 forklarede om forholdet til den tiltalte, at den tiltalte synes hun var pæn og gav hende komplimenter, og at den tiltalte var god at tale med og at han hjalp hende med hendes problemer. F2 forklarede endvidere, at hun havde kontakt med bl.a. den tiltalte, for at få opmærksomhed. Dette ses endvidere også i dommen TfK 2020.377 Ø, hvor den tiltalte udgav sig for at være en 17-18-årig dreng, og fik opbygget et tillidsforhold til den 14-årige F1 og den 11-13-årige F6, hvor både F1 og F6 følte, at de havde et kærestelignende forhold til den tiltalte, der for F6's vedkommende varede 1,5 år. F6 forklarede om forholdet i byretten, at det gjorde hende glad, når den tiltalte gav hende komplimenter, og at den tiltalte herved, formåede at manipulere F6.

I forhold til skyldsspørgsmålet kan en manglende forståelse af grooming-processen bevirke, at noget af skylden lægges over på barnet, fordi det udefra kan se ud som om, at barnet frivilligt medvirkede til de ting, som gerningsmanden manipulerede barnet til. I forhold til strafudmålingen kan den manglende forståelse bevirke, at straffen ikke udmåles passende i forhold til forbrydelsens grovhed. Dette kan potentielt føre til, at en gerningsmand ikke straffes fuldt ud. Det er derfor vigtigt, både for skyldsspørgsmålet og for strafudmålingen at forstå, at grooming er psykisk manipulation, og at det ikke er frivilligt fra offerets side.

---

¹⁰⁰ Red Barnets udspil om straffeloven: "Børn skal beskyttes bedre mod seksuelle overgreb i lovgivning"

¹⁰¹ Red Barnets udspil om straffeloven: "Børn skal beskyttes bedre mod seksuelle overgreb i lovgivning"

I tre ud af fire domme blev der lagt direkte vægt på, at den tiltalte havde opbygget et tillidsforhold til de forurettede, som han derefter udnyttede. Domstolene har tilsyneladende forståelse for, grooming-begrebet, og at gerningsmanden i denne type sager opbygger et tillidsforhold til den forurettede som han udnytter til at krænke dem seksuelt.

I dommen AM 2021.02.04 Ø fandt retten i forhold 2, at den tiltalte havde udnyttet sin psykiske overlegenhed. Men ikke som følge af at den tiltalte havde groomet den forurettede, men fordi den forurettede i forvejen befandt sig i en sårbar sindstilstand. For så vidt angår forhold 1, og de øvrige forhold, lagdes der imidlertid ikke vægt på, at der bestod et tillidsforhold mellem den tiltalte og den forurettede, hvorved der ikke er en entydig forståelse af grooming-begrebet i retsvæsnet.

Det bemærkes dog i den forbindelse, at der i ingen af dommene lægges vægt på ofrenes "samtykke" i formildende retning. De forurettede bebrejdes således ikke for ikke at trække sig fra den tiltalte og grooming-forholdt, hvor de har mulighed for det. Dette tegner et billede af, at der er forståelse for den udnyttelse der er forbundet med grooming, og at man ikke anser forholdet som et frivilligt samtykke fra den forurettedes side, som derved kan bevirke en mildere straf til den tiltalte.

Selvom grooming ikke er defineret i eller refereret til i lovgivningen, ses der således at være forståelse for, at ofrene i disse sager manipuleres, og at de ikke medvirker frivilligt til gerningsmandens overgreb.

5.1.2. Manglende definition af grooming i lovgivningen

Det angives i flere af de relevante bestemmelser, herunder straffelovens § 216, § 222 og § 232, hvilke omstændigheder, der skal lægges vægt på ved strafudmålingen. I ingen af de relevante bestemmelser eller lovforarbejderne hertil nævnes ordet grooming. Den manglende anvendelse af begrebet "grooming" og manglende referencer hertil i lovgivningen og i forarbejderne kan gøre det vanskeligt at udlede af lovgivning, hvornår og i hvilket omfang der skal lægges vægt på grooming-adfærden, og om der i den forbindelse straffes tilstrækkeligt for manipulation som grooming indebærer.

Den nærmeste beskrivelse af grooming-adfærd, der er i lovgivningen, er at det skal indgå som en skærpende omstændighed hvis gerningsmanden ved overgrebet udnyttede sin psykiske overlegenhed. Dette følger bl.a. af forarbejderne til straffelovens § 232, og af straffelovens § 222, stk. 3, som redegjort for i afsnit 3.2. og afsnit 3.5.1.

I forarbejderne til straffelovens § 222, stk. 3 beskrives en grooming-lignende proces. Det følger heraf, at der ved gerningsmandens udnyttelse af sin psykiske overlegenhed, navnlig vil være tale om situationer, hvor der har bestået et tillidsforhold mellem den voksne og barnet, f.eks. hvor gerningsmanden er

nært beslægtet med barnet eller har været idrætslærer for barnet, samt situationer hvor gerningsmanden har lokket barnet med gaver eller lignende. Det fremgår endvidere af forarbejderne at der ved vurdering af om gerningsmanden har udnyttet sin psykiske overlegenhed skal lægges vægt på aldersforskellen mellem gerningsmanden og offeret og på intensiteten af overgrebet, samt at det har betydning at det var gerningsmanden der tog initiativ til kontakten eller til mødet.

Ud fra det i forarbejderne anførte, burde grooming tilsyneladende kunne omfattes af "gerningsmandens udnyttelse af sin psykiske overlegenhed", men det ses ikke af praksis. Det bemærkes kun i en enkelt dom i et enkelt forhold, i forhold 3 i AM 2021.02.04 Ø, at gerningsmanden udnyttede sin psykiske overlegenhed. Men i denne dom bestod den tiltaltes udnyttelse af sin psykiske overlegenhed imidlertid ikke i, at han havde groomet den forurettede og derved opbygget et tillidsforhold, men i at den forurettede i forvejen befandt sig en sårbar sindstilstand, som gerningsmanden udnyttede. Sammenholdt med, at "gerningsmandens udnyttelse af sin psykiske overlegenhed" ikke nævnes i de andre domme kan det heraf udledes, at grooming-adfærd i sig selv, på trods af det beskrevne i forarbejderne til § 222, stk. 3, ikke anses for at være en udnyttelse af gerningsmandens psykiske overlegenhed.

5.1.3. Beskyttelsesinteressen

Ingen af de nuværende bestemmelser i straffeloven blev udformet med "grooming" for øje, og eftersom grooming ikke er defineret i lovgivningen, hvorved der ikke er nogen retlig gerningsbeskrivelsen af grooming, kan der stilles spørgsmålstegn ved, om de nuværende strafferetlige bestemmelser kan rumme alle dele af den krænkelse, som grooming indebærer.

En af de vigtigste grunde til at have en særlig beskyttelse af børn og unge mod seksualforbrydelser i straffeloven er, udover at man har ønsket at værne børn mod seksuelle forhold på alderstrin hvor de ikke har den fysiske eller psykiske modenhed til at håndtere det, muligheden for, at der har foreligget ubeviselig tvang eller forførelse.¹⁰²

Når grooming sker med henblik på at begå et seksuelt overgreb, er beskyttelsesinteressen af barnet varetaget tilstrækkeligt ved straffelovens §§ 216, stk. 2, 222, stk. 1, 226 og 235. Fælles for disse bestemmelser er, at de alle har en klar gerningsbeskrivelse, at de alene finder anvendelse ved seksuelle krænkelse af børn, og at de angiver en aldersgrænse for beskyttelsen. Det eventuelle seksuelle overgreb, der kan være formålet med grooming, ses således at kunne rummes af beskyttelsesinteresserne i de pågældende bestemmelser.

---

¹⁰² Waaben, Knud: Strafferettens specielle del, side 75

Straffelovens § 232 skiller sig ud fra de andre bestemmelser, idet formålet ikke udelukkende er beskyttelse af børn og idet den ikke indeholder nogen aldersgrænse. Bestemmelsen er bredt formuleret med det formål, at kunne rumme mange forskellige krænkelse, der ikke kan straffes efter andre bestemmelser i straffelovens kapitel 24. Beskyttelsesinteressen for straffelovens § 232 er menneskers blufærdighed. Eftersom grooming ikke alene er blufærdighedskrænkende, men også er en psykiske manipulation, falder en del af krænkelsen uden for § 232's beskyttelsesinteresse.

Eftersom en af de vigtigste grunde til at særligt at beskytte børn mod seksuelle overgreb i straffeloven er muligheden for, at der har foreligget ubeviselig tvang eller forførelse, som grooming er, vil det være fordelagtigt at have en selvstændig grooming-paragraf.

5.1.4. Opsamling

I sager om grooming bliver der i praksis lagt vægt på, at der har bestået et tillidsforhold imellem gerningsmanden og offeret, som gerningsmanden udnyttede til at begå eller forsøge at begå et seksuelt overgreb.

På grund af den manglende definition af grooming i lovgivningen og manglende referencer hertil i forarbejderne, er det dog vanskeligt at henføre den særlige psykiske manipulation, der finder sted ved grooming, under de nævnte bestemmelser. Det er således ikke fastsat eller beskrevet i lovgivningen, i hvilket omfang, grooming kan eller skal indgå som en skærpende omstændighed ved strafudmålingen, så der tages højde for den psykiske manipulation, som offeret udsættes for, og så gerningsmanden straffes fuldt ud. Denne uklarhed skaber en usikker retsstilling, og det kan være vanskeligt at opnå en ensartet retstilstand og retsanvendelse på området.

5.2. Er straffelovens § 21 tilstrækkelig?

En anden udfordring ved, at grooming ikke er direkte reguleret i lovgivningen og ikke straffes som en selvstændig forbrydelse, men i stedet straffes som blufærdighedskrænkelser og eventuelt som overtrædelse af eller forsøg på en af de andre nævnte bestemmelser, at der kan være tilfælde, hvor gerningsmanden har udvist grooming-adfærden med henblik på at begå et fysisk seksuelt overgreb, men han ikke dømmes for forsøg på at begå et seksuelt overgreb, fordi forsøget, ifølge domstolene, ikke var tilstrækkeligt ført ud i livet og ikke havde nået iværksættelsesstadiet.

Som Red Barnet anfører i deres udspil, vil en selvstændig grooming-paragraf, lignende den svenske og den norske, kriminalisere selve grooming-adfærden, og dermed fremrykke gerningstidspunktet. Det

vil derved ikke være nødvendigt at vurderer, hvornår gerningsmanden er kommet tilstrækkeligt langt i sin forberedende handlinger, til at der foreligger et strafbart forsøg.¹⁰³

Som redegjort for i afsnit 3.1. skal gerningsmanden før der kan straffes for forsøg, have foretaget handlinger, der direkte sigter mod at gennemføre den pågældende forbrydelse, og der må ikke være tale om frivillig tilbagetræden.

I dansk ret antages det, at forsøg kan straffes fra foretagelsen af de første forberedende handlinger, der bæres af forsættet til at fuldbyrde den pågældende forbrydelse. Når en gerningsmand groomer et barn med forsæt til senere at begå et seksuelt overgreb mod barnet, må grooming-adfærden betegnes som den forberedende handling. I den svenske og den norske lovgivning angives det klart, hvornår gerningsmanden har gjort sig skyldig i grooming, og derved forsøg på at begå et seksuelt overgreb. Efter som der ikke er samme klare definition i den danske lovgivning, er det op til domstolene i hver enkelt sag at vurdere, hvornår den tiltalte ved sin udviste grooming-adfærd kan straffes for forsøg på at begå et seksuelt overgreb. Dommene U 2019.2356 V og AM 2021.02.04 Ø, tegner et billede, der ikke stemmer overens med førnævnte antagelse om strafbarheden af forsøg, hvorved det er uklart hvornår der er begået et strafbart forsøg.

5.2.1. Retstilstanden i praksis

5.2.1.1. U 2019.2356 V og AM 2021.02.04 Ø

I dommen U 2019.2356 V, forhold 1 og 2, havde den tiltalte via online chat groomet de forurettede, og havde i begge forhold tilbudt dem penge for seksuelle ydelser og derved formålet at aftalte at mødes med dem. Formålet med mødet i begge forhold var, at den tiltalte og de forurettede skulle have samleje og andet seksuelt forhold end samleje. I begge forhold bestod de forberedende handlinger til forbrydelsen i den tiltaltes udviste grooming-adfærd.

I forhold 1 fandtes det bevist, at den tiltalte havde forsøgt at begå et seksuelt overgreb på D1, hvorimod det i forhold 2 ikke fandtes bevist, at han havde forsøgt at begå et seksuelt overgreb på D2. På trods af at det i forhold 2 var aftalt at de skulle mødes et bestemt sted for at have samleje eller andet seksuelt forhold end samleje mod betaling, fandt flertallet det ikke bevist, at den tiltalte herved havde foretaget handlinger, der direkte sigtede mod at opnå dette. Flertallet fandt ikke at forsøget var konkret nok, idet der ikke var aftalt et konkret tidspunkt for mødet og at de ikke faktisk mødtes. Mindretallet var derimod af den opfattelse, at den tiltaltes handlinger var konkrete nok, og direkte sigtede mod at begå et seksuelt overgreb mod D2, og at grunden til at de ikke mødtes var, at D2 ikke ville

---

¹⁰³ Red Barnets udspil om straffeloven: "Børn skal beskyttes bedre mod seksuelle overgreb i lovgivning", side 3

mødes alligevel. Der er således uenighed om, hvor "langt" gerningsmanden skal være gået i forsøget på at mødes. Det bemærkes dog, at forhold 2 ikke er behandlet ved landsretten, hvorfor der er muligt at landsretten ville have været kommet til et andet resultat.

I forhold 1 mødes den tiltalte og den forurettede, og forsøget var således i iværksættelsesstadiet. I forhold 2 mødes de ikke, de havde ikke aftalt noget konkret tidspunkt og den tiltalte mødte ikke op på det aftalte mødested. Forsøget i forhold 2 havde således ikke nået iværksættelsesstadiet, men var i forberedelsesstadiet.

I dommen AM 2021.02.04 Ø, forhold 1, havde den tiltalte via bl.a. snapchat groomet den forurettede og derved formået at aftale med den forurettede, at de skulle mødes. De havde imidlertid ikke aftalt at de skulle have samleje eller andet seksuelt forhold end sameleje, og de mødtes ikke. Den tiltalte blev dømt for forsøg på overtrædelse af straffelovens § 216, stk. 2, fordi han ved at møde op i nærheden af de aftalte mødesteder, havde foretaget handlinger der direkte sigtede mod at begå overgrebet. Forsøget havde i dette forhold nået iværksættelsesstadiet.

Den tiltalte havde i begge domme foretaget forberedende handlinger i form af grooming af ofrene.

Af U 2019.2356 V, både forhold 1 og 2, fremgik det klart af aftalen mellem den tiltalte og den forurettede, at formålet med mødet var at de skulle have samleje eller andet seksuelt forhold end sameleje. De forberedende handlinger, grooming-adfærden, var således båret af forsættet til at fuldbyrde straffelovens § 216, stk. 2 og § 222, stk. 1. Forsættet fremgik imidlertid ikke tilsvarende tydeligt i AM 2021.02.04 Ø. I det forhold, hvor den tiltalte ikke faktisk mødes med offeret eller indfinder sig i nærheden af eller på mødesteder, frifindes den tiltalte. Domstolene lægger således afgørende vægt på, om forsøget har nået iværksættelsesstadiet. I det forhold, hvor forsøget var i forberedelsesstadiet, blev den tiltalte ikke dømt for forsøg.

Retsstilling der kan udledes af ovenstående, stemmer således ikke overens med formodningen om, at alle forberedende handlinger kan straffes som forsøg, såfremt handlingerne bæres af forsættet til at fuldbyrde den pågældende forbrydelse.

5.2.1.2. Hvornår er der tale om forsøg?

De danske forsøgsregler efterlader således et gråt område, hvor det er uklart hvor meget der skal til, før gerningsmanden ved sin grooming-adfærd kan dømmes for forsøg på at begå et seksuelt overgreb. I modstrid med de danske forsøgsregler viser ovenstående domme en retstilstand, hvor

gerningsmanden ikke dømmes for forsøg på at begå et seksuelt overgreb, selvom han har groomet offeret med henblik herpå, når forsøget befinder sig på forberedelsesstadiet.

Denne retstilstand ligner den norske, hvorefter det ikke er tilstrækkeligt at gerningsmanden og den forurettede har aftalt at de skal mødes, gerningsmanden skal også faktisk møde op. I Sverige er grooming-bestemmelsen fuldblyndet allerede idet gerningsmanden foreslår at mødes med den forurettede. Efter den svenske lovgivning er det ikke et krav, at gerningsmanden møder op. Ser man på den svenske model, ville den tiltalte i U 2019.2356 V i forhold 2 have været skyldig i forsøg på overtrædelse af straffelovens § 216, stk. 2.

På baggrund af ovenstående er de danske forsøgsregler i praksis ikke lige så vidtgående, som redegjort for i afsnit 3.1.

5.3. Er der behov for en selvstændig grooming-paragraf?

5.3.1. Vedrørende den manglende definition

På baggrund af ovenstående kan der på flere punkter stilles spørgsmålstegn ved, om de nuværende danske strafferetlige regler tilstrækkeligt kan rumme alle dele af grooming-processen, herunder særligt den psykiske manipulation der er forbundet hermed.

Selvom det i et vidst omfang indgår i domstolenes udmåling af straffen, at gerningsmanden havde opbygget et tillidsforhold til den forurettede, gør fraværet af en definition på grooming i den danske lovgivning, samt manglende referencer hertil i lovforarbejderne, at det er vanskeligt at sikre en ensartet retsanvendelse på området. Der er ikke nogen garanti for, at der i retsvæsnen udvises ensartet forståelse, eller der i det hele taget udvises forståelse, for den psykiske manipulation der er forbundet med grooming. Dette kan føre til, at straffen ikke udmåles passende i forhold til forbrydelsens grovhed, eller at straffen ikke udmåles ensartet i sager, hvor manipulationen har været lige grov.

Den manglende beskrivelse af grooming i forarbejderne betyder endvidere, at det i hver enkelt sag op til domstolene at foretage en konkret vurdering over, om der i det hele taget er tale om grooming, og om det skal indgå som en skærpende omstændighed.

Det betyder også, at det ikke er klart om den psykiske manipulation som grooming indebærer, kan rummes af beskyttelsesinteressen og formålet med de gennemgåede bestemmelser, nærmere bestemt straffelovens § 232 om blufærdighedskrænkelser. I kraft af at grooming indebærer mere end "blot" blufærdighedskrænkelser, falder grooming umiddelbart uden for beskyttelsesinteressen for straffelovens § 232.

På baggrund af ovenstående er det derfor uklart, om de nuværende strafferetlige bestemmelser er egnet til at sikre, at gerningsmandens grooming-adfærd straffes fuldt ud. Af hensyn til en ensartet retstilstand, vil det være fordelagtigt med en definition af "grooming" i lovgivningen.

5.3.2. Vedrørende forsøgsreglerne

Som en del af begrundelsen for ikke at indføre en selvstændig grooming-paragraf, har regeringen flere gange anført, at de danske regler om forsøg anses for at give tilstrækkelig beskyttelse af børn mod grooming. Rigspolitiet har endvidere anført, at en selvstændig grooming-paragraf ikke er nødvendig, fordi det ikke er et krav for at blive straffet for forsøg på overtrædelse af f.eks. straffelovens § 222, at gerningsmanden er mødt op på eller i nærheden af mødestedet, og at chatkorrespondance hvor gerningsmanden forsøger at overtale den forurettede til at mødes med sig et sted, kan rubriceres som forsøg på overtrædelse af f.eks. straffelovens § 222.¹⁰⁴

Til støtte for, at det ikke er nødvendigt at indføre en grooming-paragraf ligesom Norge og Sverige har regeringen anført, at de danske forsøgsregler er mere vidtgående end de svenske, og derfor dækker bredere. Efter den svenske paragraf om grooming, er forbrydelsen fuldbyrdet idet gerningsmanden forslår barnet, at de skal mødes. I de analyserede domme, bliver den tiltalte dømt for forsøg på at begå et seksuelt overgreb alene i tilfælde, hvor den tiltalte havde arrangeret et møde med den forurettede, og faktisk mødte op på eller i nærheden af det aftalte mødested. I de tilfælde, hvor den tiltalte via chat har forsøgt at få den forurettede til at mødes med sig, men ikke har begivet sig afsted imod gerningsstedet, bliver han ikke dømt for forsøg. Efter de danske regler bliver den tiltalte således alene dømt i de tilfælde, hvor han har foretaget iværksættelseshandlingen til forsøget, og ikke i de tilfælde, hvor forsøget befinder sig på forberedelsesstadiet. Det betyder, at der straffes tidligere efter den svenske grooming-paragraf, end der gør efter de danske regler om forsøg.

Dette stemmer dårligt overens med Rigspolitiets redegørelse og med antagelsen om, at enhver forberedende handling der er foretaget med forsæt til den fuldbyrdede forbrydelse, bør kunne dømmes for forsøg, samt med det af Rigspolitiets redegørelse vedrørende grooming. Dette efterlader et "hul" i den danske lovgivning, hvor grooming-adfærd der er båret af forsættet til at begå et seksuelt overgreb mod barnet, potentielt ikke straffes som forsøg på det forberedende stadie. Grooming straffes således på et senere stadie end angivet i begrundelsen for ikke at indføre en grooming-paragraf.

En grooming paragraf vil kunne tydeliggøre hvornår der foreligger et strafbart forsøg.

---

¹⁰⁴ REU alm. del 2009-10, bilag 667, Rigspolitiets redegørelse vedrørende grooming, side 42

Med en grooming-paragraf lignende den svenske, vil gerningsindholdet være realiseret allerede når gerningsmanden udviser grooming-adfærden – når forsøget befinder sig på forberedelsesstadiet – og ikke først når gerningsmanden fysisk har forsøgt på eller har fuldbyrdet det seksuelle overgreb. Det er klart, at det stadig må kunne bevises, at formålet med at mødes, er at begå et seksuelt overgreb. Det ikke er strafbart at have kriminelle tanker, og det må stadig kunne bevises, at gerningsmanden havde til hensigt at handle på sine kriminelle tanker. Med en grooming-paragraf lignende den norske, vil der kunne straffes for forsøg, når forsøget har nået iværksættelsesstadiet. Retstilstanden vil ligne den der kan udledes af dommene, men med selvstændig grooming-paragraf, vil det være tydeligt defineret i lovgivningen, hvornår der i forbindelse med online grooming er tale om et strafbart forsøg på at begå et seksuelt overgreb mod et barn.

Kapitel 6. Konklusion

Formålet med dette projekt har været at undersøge den strafferetlige regulering af begrebet "grooming", som en digital sexkrænkelse, samt at undersøge om der er behov ved en såkaldt grooming-paragraf i den danske straffelov.

I den forbindelse, er der redegjort for regeringens overvejelser vedrørende behovet for en sådan, samt for de strafferetlige bestemmelser der på nuværende tidspunkt danner ramme for kriminaliseringen af grooming. Endvidere er der foretaget en analyse af de pågældende bestemmelser, straffelovens §§ 216, 222, 226, 232 og 235 samt straffelovens § 21, i relation til grooming. I forbindelse hermed er der indtaget analyser af relevant retspraksis, for at belyse retstilstanden i praksis, for til sidst at kunne konkludere, om de nuværende strafferetlige regler giver børn og unge tilstrækkelig beskyttelse mod at blive udsat for online grooming, eller om der er behov for at indføre en selvstændig kriminalisering af denne type seksuelle overgreb mod børn. På baggrund heraf kan følgende konkluderes:

Hvad er grooming

Online grooming, er en type af digital sexkrænkelse mod børn. Grooming er ikke defineret i lovgivningen, men af redegørelser fra Rigspolitiet, i besvarelser af spørgsmål fra Folketingets Retsudvalg og fra fagmateriale fra Red Barnet fremgår det, at grooming er den proces, hvor en krænker forsøger at opbygge en relation eller et tillidsforhold til et barn under den seksuelle lavalder, med henblik på at udnytte tillidsforholdet til at begå et seksuelt overgreb mod barnet, eller til at lokke barnet til at sende billeder af seksuel karakter. Grooming kan ske både fysisk og via online platforme. Under denne proces udsættes barnet for psykisk manipulation, hvor krænkeren manipulerer barnet til at overskride sine seksuelle grænser. I de groveste tilfælde kan det lykkedes krænkeren at bringe barnet i den tro, at han eller hun er i et kærestelignende forhold med krænkeren, som krænkeren gentagne gange kan udnytte til at krænke barnet seksuelt. Ved den psykiske manipulation indebærer selve grooming-adfærden og -forholdet en krænkelse, der går ud over den seksuelle krænkelse.

Grooming anses på nuværende tidspunkt ikke for at adskille sig væsentligt fra andre forberedende handlinger der sigter mod at begå et seksuelt overgreb mod et barn.

Hvordan straffes grooming nu

Grooming straffes på nuværende tidspunkt som udgangspunkt som blufærdighedskrænkelse efter straffelovens § 232. I de tilfælde hvor grooming-adfærden sker med henblik på at begå en anden seksuel krænkelse, kan der endvidere straffes for denne og eventuelt for forsøg, såfremt den anden krænkelse

ikke fuldbyrdes. I de tilfælde, hvor gerningsmanden får overtalt barnet til at sende pornografiske billeder af sig selv eller til at optræde nøgen på webkamera, hvor gerningsmanden filmer eller tager billeder af dette, kan der straffes for overtrædelse af straffelovens § 235, stk. 2 om besiddelse af børnepornografi, og efter § 235, stk. 1, om udbredelse af børnepornografi hvis gerningsmanden deler materialet. Får gerningsmanden barnet til at mødes med sig med henblik på et begå et seksuelt overgreb, vil dette efter omstændighederne kunne straffes i medfør af straffelovens § 216, stk. 2, evt. jf. § 225, eller § 222, stk. 1, evt. jf. § 225. Har gerningsmanden taget billeder af eller optaget videoer af barnet med henblik på at udbrede dette, vil der efter omstændighederne kunne straffes for overtrædelse af straffelovens § 226. Mislykkedes det seksuelle overgreb, vil der efter omstændighederne kunne straffes for forsøg i medfør af straffelovens § 21.

Af domsanalyserne kan det konkluderes, at der i praksis bliver lagt vægt på, om der har bestået et tillidsforhold imellem gerningsmanden og den forurettede, og om gerningsmanden har udnyttet dette til at krænke barnet seksuelt. Det følger endvidere også af dommene, at det der er afgørende for, om der er tale om grooming, er gerningsmandens adfærd og karakteren af denne.

Regeringens begrundelse for ikke at have en grooming paragraf

Det er på nuværende tidspunkt regeringens opfattelse, at denne strafferetlige regulering er tilstrækkelig til at værne børn mod at blive udsat for online grooming. Til støtte herfor anfører regeringen, at de danske forsøgsregler er meget vidtgående, bl.a. mere vidtgående end de svenske, hvorfor der ikke er behov for en grooming-paragraf i den danske lovgivning, ligesom der var i den svenske.

Rigspolitiet, og regeringen, er desuden af den opfattelse, at grooming ikke adskiller sig væsentligt fra andre former for forberedende handlinger med henblik på seksuelle overgreb på børn, og at reglerne om strafbart forsøg er tilstrækkelige på området for grooming, samt at der er tale om et strafbart forsøg, når gerningsmanden har begivet sig afsted mod det med den forurettede aftalte mødested, og når gerningsmanden ved online chat har forsøgt at overtale den forurettede til at mødes med sig.

Udfordringerne ved ikke at have en

Selvom grooming i vidt omfang er reguleret ved de nugældende strafferetlige regler, og domstolene generelt lægger vægt på om der har bestået et tillidsforhold mellem gerningsmand og offer, kan det af projektet konkluderes, at der er en række udfordringer ved ikke at have en selvstændig grooming-paragraf. Herunder den manglende definition samt uklarheden om, hvornår der er tale om strafbart forsøg.

Den manglende definition af grooming i lovgivningen og manglende referencer hertil i forarbejderne, gør det vanskeligt at sikre, at retsvæsnen har fuld forståelse for den psykiske manipulation som offeret udsættes for ved grooming, samt at henføre psykiske manipulation under de nævnte bestemmelser.

Eftersom det ikke er anført i lovgivningen eller i forarbejderne om og i hvilket grooming skal indgå som en skærpende omstændighed, og at grooming ikke kan rummes af "gerningsmandens udnyttelse af sin psykiske overlegenhed", beror dette på en konkret vurdering i hver enkelt sag.

Dommene viser endvidere et billede af de danske forsøgsregler, hvor der i praksis ikke straffes for forsøg, hvis gerningsmanden ikke mødte op på eller i nærheden af, det aftalte mødested. Det bemærkes hertil, at det ikke er muligt at udlede en generel tendens ud fra en enkelt dom, men dommen viser dog alligevel, at der ikke i alle tilfælde dømmes i overensstemmelse med antagelsen om, at forsøg kan straffes fra foretagelsen af de første forberedende handlinger, såfremt de er båret af forsættes til den fuldbyrdede forbrydelse. Dommen modsiger også redegørelsen fra Rigspolitiet hvori det anføres, at online chat hvor krænkeren har forsøgt at overtale den forurettede til at mødes med sig, udgør et strafbart forsøg.

Det bemærkes endvidere også, at der ud fra antallet af domsanalyser ikke med sikkerhed kan udledes en klar generel tendens på et hele området for online grooming, men at domsanalyserne dog fremhæver nogle problematikker og usikkerheder ved den nuværende regulering af online grooming.

Udfordringerne ved ikke at have en selvstændig grooming-paragraf bidrager derved til en potentielt uensartet retsstilling. Ud over, at en selvstændig grooming-paragraf vil løse disse problematikker, og sikre en mere ensartet retsanvendelse og retsstilling på området, vil det tilføjelsen af en grooming-paragraf også have en symbolsk værdi, og være med til at markere det strafferetlige værn af børn i relation online grooming. Det bemærkes i den forbindelse, at på baggrund af Folketingets Retsudvalgs spørgsmål nr. 541, har regeringen oprettet en arbejdsgruppe der skal undersøge behovet for en grooming-paragraf, hvorved regeringen i hvert fald har fundet grundlag for at undersøge problematikkerne der er forbundet med ikke at have en selvstændig grooming-paragraf.

Endelig konklusion

På baggrund af projektet kan det konkluderes, at online grooming i vidt omfang er reguleret i den danske straffelov, men at det vil være fordelagtigt at indføre en selvstændig grooming-paragraf i straffeloven, lignende den norske og den svenske. En sådan paragraf vil kunne give en retlig definition af hvad online grooming er og hvornår det eventuelt skal indgå som en skærpende omstændighed. Den vil kunne sikre at der altid tages højde for den psykiske manipulation der er forbundet med grooming. Og den vil klart kunne definere, hvornår der ved grooming-adfærd er tale om et strafbart forsøg på at begå

et seksuel overgreb mod et barn. Dette vil samlet bidrage til en mere ensartet retsanvendelse og retstilstand på området. Endeligt vil en selvstændig grooming-paragraf markere det strafferetlige værn af børn i relation til grooming som en digital sexkrænkelse.

Litteraturliste

Love og lovforslag

- **LBKG nr. 1851 af 20/09/2021:** Straffeloven
- **LFF nr. 86 af 10-12-2008:** Forslag til lov om ændring af straffeloven og retsplejeloven (*Gennemførelse af Europarådets konvention om beskyttelse af børn mod seksuel udnyttelse og seksuelt misbrug m.v.*)
- **LFF nr. 115 af 2017-12-06:** Forslag til lov om ændring af straffeloven (*Skærpelse af straffen for blufærdighedskrænkelser og digitale sexkrænkelser*)
- **LFF nr. 85 af 2020-11-11:** Forslag til lov om ændring af straffeloven (*Samtykkebaseret voldtægtsbestemmelse*)

Betænkninger

- **KBET 2012 nr. 1534:** Straffelovrådets betænkning om seksualforbrydelser
- **KBET 2020 nr. 1574:** Straffelovrådets betænkning om en frivillighedsbaseret voldtægtsbestemmelse

Retspraksis

- U 2019.2356 V
- Tfk 2020.377 Ø
- FED 2020.232
- AM 2021.02.04 Ø

Retslitteratur

- **Thomas Elholm, Morten Niels Jakobsen, Lasse Lund Madsen:** Kommenteret straffelov, almindelig del, 11. udgave, 2019, Jurist – og Økonomiforbundets Forlag
- **Thomas Elholm, Lasse Lund Madsen, Hanne Rahbæk, Jens Røn:** Kommenteret straffelov, speciel del, 12 udgave, 2022, Jurist – og Økonomiforbundets Forlag
- **Waaben, Knud:** Strafferettens almindelige del, ansvarslæren, 6. udgave revideret af Lars Bo Langsted, 2015, Karnov Group Denmark A/S
- **Waaben, Knud:** Strafferettens specielle del, 6. udgave revideret af Lars Bo Langsted, 2014, Karnov Group Denmark A/S
- **Munk-Hansen, Carsten:** Retsvidenskabsteori, 2 udgave, Djøf Forlag 2018

- **Munk-Hansen, Carsten:** Den Juridiske Løsning, 1. udgave, 2017, Jurist – og Økonomiforbundets Forlag
- **Blume, Peter:** Juridisk metodelære, 5. udgave, 2009, Jurist – og Økonomiforbundets Forlag

Retsudvalgsspørgsmål og besvarelser

- **REU spørgsmål nr. 421** af 09-06-2006
- **REU almindelig del, samling 2009-10, bilag 667**, 23-08-2010, *Brev fra justitsministeren med Orientering om Rigspolitiets redegørelse vedrørende grooming*
- **REU almindelig del, samling 2009-10, bilag 667**, 23-08-2010, *Rigspolitiets redegørelse vedrørende grooming*
- **S 882** af 10-03-2017, 20-spørgsmål
- **REU spørgsmål nr. 541** af 20-12-2019
- **REU spørgsmål nr. 783** af 15-03-2021

Beslutningsforslag

- **BSF nr. 111 af 13-03-2007:** Forslag til folketingsbeslutning om beskyttelse af børn og unge mod seksuelle overgreb
- **BRB 111 20-09-2007:** Beretning over Forslag til folketingsbeslutning om beskyttelse af børn og unge mod seksuelle overgreb, *besvarelse af spørgsmål nr. 16*

Andre lovregler

- **Europarådets konvention** om beskyttelse af børn mod seksuel udnyttelse og seksuelt misbrug
- **Brottsbalk (1962:700):** den svenske straffelov (<https://lagen.nu/1962:700#K6>)
- **LOV-2005-05-20-28, Lov om straff:** den norske straffelov (<https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2005-05-20-28>)

Artikler

- **Nyhederne.tv.dk** – "21-årig får halvandet år i fængsel for 'grooming'" 28-11-2017
Link: <https://nyheder.tv2.dk/krimi/2017-11-28-21-aarig-faar-halvand-et-aar-i-faengsel-for-grooming>
- **Politi.dk** – Københavns Vestegns Politi " Idømt 1,5 års fængsel i sag om grooming" 06-12-2021
Link: <https://politi.dk/koebenhavns-vestegns-politi/nyhedsliste/grooming/2021/12/06>

- **Via.ritzau.dk** – Red Barnets pressemeddelelse ”Red Barnet: 50 procent flere søger hjælp efter digitale krænkelse” 03-03-2022
Link: <https://via.ritzau.dk/pressemeddelelse/red-barnet-50-procent-flere-soger-hjaelp-efter-digitale-kraenkelse?publisherId=13559618&releaseId=13644912&lang=da>
- **Domstol.dk** – Vestre Landsret ”Dom i sag om seksuelle krænkelse via sociale medier” 15-11-2021
Link: <https://domstol.dk/vestrelandsret/aktuelt/2021/11/dom-i-sag-om-seksuelle-kraenkelse-via-sociale-medier/>

Hjemmesider

- Vidensportal.dk – definition af seksuelle overgreb mod børn
Link: <https://vidensportal.dk/temaer/seksuelle-overgreb/definition>
- Redbarnet.dk – ”grooming”
Link: <https://redbarnet.dk/anmeldet/viden/grooming/>

Øvrigt materiale

- **Rigsadvokatmeddelelsen**, afsnittet: Digitale sexkrænkelser, 01/04/2022, (CIR1H nr. 9346)
- **Red Barnets udspil om straffeloven** ”Børn skal beskyttes bedre mod seksuelle overgreb i lovgivning” af 26-11-2020
- **Forskningsnetværket om Seksuelle Overgreb mod Børn**, Seksuelle overgreb mod børn og unge; en antologi om forebyggelse og behandling, 2021, BoD